

Маттанен берильген Инджиль

Инджиль Китабынынъ биринджи къысмынынъ муэллифи Матта Рим империясынынъ акимieti ичюн салым топлай эди.

Кунълернинъ биринде, Матта адетиндже салым топлангъан ерде отургъанда, Исаны коръди. Бу корюшов онынъ омрюни бутюнлей денъиштирди. О вакъыттан башлап, Матта Исанынъ артындан къалмады. Исанен берабер Фелестин топрагъынынъ бутюн шеэр ве койлерини айланып чыкъты. Матта, Исанынъ догъувындан сонъ 58-70 сенелерине къадар язылгъан Къуванчлы Хабериндеки бутюн вакъиаларнынъ шааты эди.

Озь Китабына Матта Тевраттан алынгъан цитаталарны сыкъ-сыкъ кетире. Чюнки анда дюньягъа келеджек Къуртарыджы акъкъында язылгъан эди. Бунынънен о косътере ки, Иса — эвельден Тевратта веда этильген дюньянынъ Къуртарыджысы эди. Алла, Иса Месихни бу дюньягъа барышыкъ Падишалыгъыны къурмакъ ичюн ёллады.

Иса Озюнинъ акимлигини билип, Алла киби лаф эте эди, чюнки О, Коклердеки Бабадан кельди. Матта Исанынъ беш буюк ваазыны кетире:

1. Дагъ устюнде айтылгъан вааз (Матта 5-7).
2. Шегиртлерине берильген насиат (Матта 10).
3. Кок Падишалыгъы акъкъында кинаели икяелер (Матта 13).
4. Шегиртлерине берильген тевсиелер (Матта 18).
5. Фериселернинъ джезагъа укюм этюви ве бу дюньянынъ келеджеги акъкъында вааз (Матта 23-25).

¹Ибраимнинъ ве Давутнынъ союндан олгъан Иса Месих акъкъында ривает. Мына Онынъ баба-деделери:

1.1-17

Лука 3.23-38.

²Ибраим Исхакънынъ бабасы эди. Исхакъ — Якъупнынъ бабасы. Якъуп — Ехуда ве онынъ агъа-къардашларынынъ бабасы. ³Ехуда ве онынъ апайы Тамардан Парец ве Зерах догъулдылар. Парец — Хеџроннынъ бабасы. Хеџрон — Рамнынъ бабасы. ⁴Рам — Амминадавнынъ бабасы. Амминадав — Нахшоннынъ бабасы. Нахшон — Салмоннынъ бабасы. ⁵Салмон ве онынъ апайы Рахавдан Боаз догъулды. Боаз ве онынъ апайы Руттан Овед догъулды. Овед — Йишайнынъ бабасы. ⁶Йишай — Давут падишанынъ бабасы. Давут падиша ве Уриянынъ сабыкъ апайындан Сулейман догъулды. ⁷Сулейман — Реховоамнынъ бабасы. Реховоам — Авиянынъ бабасы. Авия — Асанынъ бабасы. ⁸Аса — Ехошафатнынъ бабасы. Ехошафат — Ёрамнынъ бабасы. Ёрам — Уззиянынъ бабасы. ⁹Уззия — Ётамнынъ бабасы. Ётам — Ахазнынъ бабасы. Ахаз — Хизкиянынъ бабасы. ¹⁰Хизкия — Менашшенинъ бабасы. Менашше — Амоннынъ бабасы. Амон — Ёшиянынъ бабасы.

¹¹Исраиллер Вавилонгъа сюрюгюн этильгенде, Ёшиядан Екония ве онынъ агъа-къардашлары догъулды.

¹² Вавилонгъа сюргюн этильгенден сонъ Екониядан Шеалтиэль догъулды. Шеалтиэльден Зеруббавел догъулды. ¹³ Зеруббавелден Авиуд догъулды. Авиуддан Эляким догъулды. Элякимден Азор догъулды. ¹⁴ Азордан Цадок догъулды. Цадоктан Ахим догъулды. Ахимден Элиуд догъулды. ¹⁵ Элиуддан Элезар догъулды. Элезардан Маттан догъулды. Маттандан Якъуп догъулды.

¹⁶ Якъуптан Меръемнинъ акъайы Юсуф догъулды. Меръемден исе Иса догъулды. О, Месих деп адлангъан эди.

¹⁷ Бойледже, Ибраимден Давуткъа къадар эписи олып он дёрт несиль, Давуттан, Вавилонгъа сюргюн этильмезден эвель — он дёрт несиль, ве Вавилон сюргюнинден сонъ Месих догъгъандже — он дёрт несильдир.

¹⁸ Иса Месих бойле догъды:

1.18-25

Лука 2.1-7.

Онынъ анасы Меръем Юсуфкъа нишанлы эди. Амма оларнынъ никяхларындан эвель Меръемнинъ Мукъаддес Рухтан бала беклегени белли олды.

¹⁹ Онынъ киеви Юсуф инсафлы адам олгъаны себебинден, Меръемден айырылмакъ ниетине келе, лякин гизли, чюнки къадынны масхара этмеге истемей. ²⁰ Бойле фикирге кельген вакъытта, гедже онынъ тюшюнде Раббиден бир мелек келип:

— Эй, Давутнынъ огълу Юсуф! Сен Меръемге эвленмектен асыл къоркъма, чюнки онынъ къарнындаки Бала — Мукъаддес Рухтандыр. ²¹ Меръем огъул догъаджакъ, ве сен Онынъ адыны Иса* къояджакъсынъ, чюнки О, Озь халкъыны гуналардан къуртараджакъ, — деди.

---

* 1.21 Иса — айтылувы еудийлернинъ «Рабби — къуртулыштыр» ибаресине ошай.

²² Буларнынъ эписи, Раббининъ пейгъамбер ярдымынен айткъан сёзлери ерине кельмеси ичюн олды:

²³ «Къыз юклю олып, Огъул догъаджакъ,
Онынъ адыны Иммануэл къояджакълар».

Иммануэл — «Алла бизнен» демектир.

²⁴ Юсуф уянгъанынен, Раббининъ мелеги онъа буюргъаныны япты ве Мерьемге эвленди, ²⁵ амма апайы Огъул тапмагъандже онен ятмады. Догъгъан Огъулынъ адыны Иса къойды.

¹ Иса, Еудие виляетининъ Вифлеем шеэринде догъгъан сонъ, шаркътан Ерусалимге тылсымджы алимлери кельдилер. О девирде Еудиенинъ падишасы Ирод эди. ²Тылсымджы алимлери:

— Янъы догъгъан еудийлернинъ Падишасы къаерде? Биз шаркъта Онынъ йылдызыны коръдик, шунынъ ичюн Онъа бель букмеге кельдик, — дедилер. ³Буны эшиткен Ирод падиша ве онен берабер бутюн Ерусалим де буюк къасеветке тюшти. ⁴О, халкънынъ эписи баш руханийлерини ве Къанун* оджаларыны топлап, олардан Месихнинъ не ерде догмакъ керегини сорады.

⁵ Олар онъа:

— Еудиенинъ Вифлеем шеэринде, — деп джевап бердилер. — Чюнки пейгъамбер шойле язгъан:

⁶ «Сен де, Вифлеем, Ехуда топрагъы,
Ехуданынъ баш шеэрлеринден эксик дегильсинъ.

---

* **2.4 Къанун** — Алланынъ Къануны, яни Теврат, Зебур ве Алладан пейгъамберлернен ёлланылгъан башкъа Язылар.

Сенинъ ичинъден Башлыкъ чыкъаджакъ.

*О, Меним Исраиль халкъыма чобанлыкъ
япаджакъ».*

⁷О вакъытта Ирод, тылсымджыларны гизлиден озюне чагъырып, олардан йылдызнынъ пейда олгъан догъру вакътыны билип алды ⁸ве оларны Вифлеемге ёллап:

— Барынъыз, Балачыкъ акъкъында эр шейни сораштырып билинъиз. Оны тапкъан сонъ манъа хабер этинъиз. Мен де анда барып, Онъа бель букерим, — деди.

⁹Тылсымджы алимлер падишанынъ сёзлерини динълеп, ёлгъа чыкътылар. Шу анъ оларгъа шаркъта корюнген йылдыз тылсымджыларнынъ огюне чыкъты ве Бала яткъан ер устюне келип токътады. ¹⁰Тылсымджы алимлер йылдызны корип пек къувандылар, оларнынъ къуванчы сынъырсыз эди. ¹¹Эвге кирип, Баланы ве Онынъ анасы Мерьемни коръдилер де, тиз чёкип, Онъа бель буктилер. Сонъ хазинелерини ачып, Онъа алтын, либан ве мюр* багъышладылар. ¹²Гедже тылсымджылар тюшлеринде Алладан: «Ироднынъ алдына къайтманъыз», — деген эмир алдылар ве озь юртларына башкъа ёлнен къайтып кеттилер.

¹³Тылсымджы алимлер кеткен сонъ, Раббининъ бир мелеги Юсуфкъа тюшюнде келип:

— Еринъден тур! Баланен анасыны алып, Мысыргъа къач ве, мен санъа айтмагъанымдже, о ерде къал.

---

* **2.11** Либан — дженюбий Аравияда оськен теректен азырлангъан къокъулы сакъыз, Алланынъ Сарайында къокъусы чыкъарылып якъыла. Мюр — дженюбий Аравияда оськен теректен азырлангъан къокъулы май, эм ибадетханелерде, эм тиббиетте къулланыла.

Чюнки Ирод Баланы кыдырып тапып, Оны ольдюрмеге истей, — деди.

¹⁴ Юсуф турды ве шу геджеси Баланен анасыны алып, Мысыргъа ёл алды. ¹⁵ Олар, Ирод ольгендже, анда къалдылар. Бойледже, бу шей, Раббининъ: *«Мен Огълумны Мысырдан чагъырып алдым»*, — деп, пейгъамбер аркъалы айткъан сёзю беджерильмеси ичюн олды.

¹⁶ Ирод исе, тылсымджы алимлер оны алдаткъанларыны корип, пек ачувланды ве, олардан билип алгъан вакъыткъа коре, Вифлеемде ве онынъ этрафында эки яшына етмеген эписи огълан балаларны ольдюрмек ичюн аскер ёлады. ¹⁷ Бойледже, Йирмея пейгъамбер ярдымынен айтылгъан сёзлер ерине кельди:

¹⁸ *«Рама шеэринде бир сес эшитиле, — агълавлар ве буюк фигъанлар. Балалары ичюн Рахель агълай, — тынчланмагъа истемей бу къадын, чюнки онынъ балалары ёкъ энди»*.

¹⁹ Ирод падиша ольген сонъ, Мысырда Юсуфкъа тюшонде Алланынъ мелеги корюне ве:

²⁰ — Еринъден тур, Баланы ве Онынъ анасыны ал да, Израиль мемлекетине къайт. Чюнки Баланы ольдюрмеге истегенлер озълери ольдилер, — деди.

²¹ Шу анъ Юсуф турды, Баланы ве Онынъ анасыны алып, Израильге кельди. ²² Амма Еудиеде Ироднынъ ерине онынъ огълу Архелай тахткъа отургъаныны билген сонъ, Юсуф анда бармагъа къоркъты. Тюшонде эмир алып, о Галилея виляетине кетти. ²³ Анда барып, Назарет шеэринде ерлешти. Бойлеликнен: *«Онъа “назаретли” дейджеклер»*, — деген пейгъамбер сёзю ерине кельди.

¹Шу куньлерде
Еудиенинъ сахра-
сында Сувгъа Баты-
рыджы Ягъя пейда
ола. О адамларгъа:

3.1-12

Марк 1.1-8;
Лука 3.1-9, 15-17;
Юхан 1.19-28.

²— Тевбе этинъиз, чюнки Кок Падишалыгъы энди
пек якъын! — деп илян эте.

³Ешай пейгъамбер о, Ягъя акъкъында шойле айт-
къан:

«Сахрада бир адам къычыра:

“Раббининъ ёлуны азырлангъыз,

кечеджек ерлерини тюм-тюз этинъиз!”»

⁴Ягъянынъ озю деве юнюнден орюльген урба кийип,
белине мешин къушакъ багълап юре эди. Онынъ аша-
гъан ашы исе чегертки ве кийик бал эди.

⁵Ерусалим, бутюн Еудие ве Иордан озенининъ эт-
рафында яшагъанлар онынъ алдына келе эдилер. ⁶Олар
озь гуналарыны айта эдилер, Ягъя исе кельгенлерни
Иордан озенинде сувгъа батырып чыкъара эди.

⁷Онынъ алдына чокъ ферисе ве саддукий де сувгъа
батырылып чыкъмагъа кельгенлерини корип, Ягъя
оларгъа:

— Эй йылан союндан олгъанлар! Башынъызгъа ке-
леяткъан Алланынъ гъзабындан къачып къуртуладжа-
гъынъызны сизге ким огретти? — деди. ⁸— Тевбе этке-
нинъизни озь ишлеринъизнен исбат этинъиз! ⁹Лякин
ичинъизден: «Ибраим бизим бабамыз!» — деп, ич тю-
шонменъиз. Мен сизлерге шуны айтам: Алланынъ мы-
на бу ташлардан Ибраимге бала япмагъа къудрети бар.

¹⁰Шимди тереклернинъ тамырлары янында балта азыр

ята. Яхшы мейва бермеген эр бир терекни кесип, атешке ташлайлар. ¹¹ Мен сизни сувгъа батырам. Бу — төвбе бельгисидир. Амма артымдан Келеяткъан менден къудретлидир. Мен Онынъ аякъкъаплаарыны котерип, пешинден кетмеге биле ляйыкъ дегилим. О сизни Мукъаддес Рухкъа ве атешке батыраджакъ. ¹² О энди Озюнинъ махсус курегинен богъдайны кепектен айырмагъа азыр. О, Озь арманыны темизлейджек: богъдайны анбаргъа топлап, кепекни исе сёнмез атеште якъаджакъ.

¹³ О вакъыт Ягъянынъ янына, сувгъа батырылмакъ ичюн, Галилеядан Иордан озени боюна Иса келе. ¹⁴ Ягъя башта Оны токътатмагъа истеп:

3.13-17

Марк 1.9-11;

Лука 3.21-22.

— Мен озюм Сангъа барып сувгъа батырылмакъ кергим. Сен исе мангъа кельгенсинъ! — деди. ¹⁵ Иса онгъа джевап берип:

— Шимди шай олсун, бизге Алланынъ истегенини япмакъ керек, — деди. Ве Ягъя разы олды.

¹⁶ Батырылгъан сонъ, Иса аман сувдан чыкъты. Шу анъ Онынъ огюнде кок ачылды да, Иса Алланынъ Рухуны корьди: О, гогерджин киби ашагъа энип, Онгъа къонды. ¹⁷ Коклерден:

— Бу — Меним севимли Огълумдыр! Мен Ондан разым! — деген сес эшитильди.

¹Сонъ Рух Исаны, Иблисинъ сынавындан кечмек ичюн, сахрагъа алып барды. ²О къыркъ кунъ ве къыркъ гедже аштан вазгечип, пек ач олды.

4.1-11

Марк 1.12-13;

Лука 4.1-13.

³Оннынъ янына Сынавджы кельди де:

— Эгер Сен Алланынъ Огълу олсанъ, айтчы, бу ташлар отъмек олсунлар! — деди. ⁴Иса онъа джевап берип, шойле деди:

— Алланынъ Китабында:

«Инсангъа яшамакъ ичюн тек бир отъмек дегиль, онъа Алланынъ агъзындан чыкъкъан эр бир сёз керек ола», — деп язылгъан.

⁵Сонъ Иблис Исаны Ерусалимге, Мукъаддес Шеэрге кетирте ве Оны Алланынъ Сарайы тёпесине къойып, ⁶Исагъа:

— Эгер Сен Алланынъ Огълу олсанъ, Озюнъни ашагъа ташлачы. Чюнки Алланынъ Китабында шойле язылгъан:

«О, Сен акъкъынъда Озь мелеклерине эмир этеджек»

ве

«Олар Сени къолларында котерип кетеджеклер, аягъынъ ташкъа сюрюнмейджек».

⁷Иса онъа:

— Анда даа язылгъан: *«Раббинъни, сенинъ Алланъны сынама», — деди.*

⁸Сонъ Иблис Исаны пек юксек къая устуне чыкъартты. Дюнъянынъ бутюн падишалыкъларыны ве оларнынъ шуретини Онъа косътерип:

⁹ — Эгер тиз чёкип, манъа ибадет этсенъ, буларнынъ эписини Санъа беририм, — деди. ¹⁰ Иса исе:

— Козюмден ёкъ ол, Иблис! Алланынъ Китабында:
*«Раббинъе Алланъа белинъни бук,
 тек Онъа ибадет эт»*, — деп язылгъан, — деди.

¹¹ Бундан сонъ Иблис Исадан кетти. Шу анъ мелек-лер келип, Онъа хызмет эттилер.

¹² Иса Ягъянынъ апске алынгъаныны эшитип, Галилеягъа къайтып кельди.

4.12-17

Марк 1.14-15;

Лука 4.14-15.

¹³ О, Назарет шеэринден кетип, Зевулун ве Нафтали топракъларында, Галилея голю янындаки Кафарнаум шеэринде ерлешти. ¹⁴ Бойледже, Ешая пей-гъамбернинъ сёзю эда олунды:

¹⁵ *«Эй Зевулун топрагъы ве Нафтали топрагъы,
 голь ёлунда, Иордан аркъасы!*

Чокъ миллетнинъ юрту Галилея!

¹⁶ *Къаранлыкъта яшагъан халкъ
 буюк ярыкъ коръди!*

*Олюм топрагъында, олюм саесинде
 яшагъан адамлар ичюн
 айдын ярыкъ танъ атты».*

¹⁷ О вакъыттан сонъ Иса:

— Тёвбе этинъиз, чюнки Кок Падишалыгъы якъын кельди, — деп, адамларгъа Алланынъ шейлерини огретип башлады.

¹⁸ Галилея голю боюндан кечаяткъанда, Иса эки агъа-къардашны: Пётр деп адлангъан Симонны ве онынъ къардашы Андрейни коръди. Олар балыкъчы эди ве сувгъа сачмаларыны атып тура эдилер. ¹⁹ Иса оларгъа:

4.18-22

Марк 1.16-20;

Лука 5.1-11.

— Меним артымдан юрюнъиз. Сиз балыкъ дегиль де, инсан тутаджакъсынъыз, — деди.

²⁰ Агъа-къардаш шу анъ балыкъ сачмаларыны ташлап, Исанынъ пешинден кеттилер.

²¹ Бираз юрген сонъ, Иса башкъа эки агъа-къардашны: Зебедайнынъ огълу Якъупны ве онынъ къардашы Юханны коръди. Олар бабасы Зебедайнен къайыкъ ичинде балыкъ сачмаларыны тюзете эдилер. Иса оларны да чагъырды. ²² Олар да, шу анъ къайыкъны ве бабасыны къалдырып, Онынъ артындан кеттилер.

²³ Иса бутюн Галилеяны айланып чыкъты. О синагогаларда халкъны огретип, Алланынъ Падишалыгъы акъкъында хабер этти, адамларны тюрюлю хасталыкълардан ве дертлерден тедавийлеп юрди.

4.23-25

Лука 6.17-19.

²⁴ Онынъ шурети бутюн Суриеге даркъалды. Тюрюлю хасталыкълар ве агъыр дертлернен чекишип юргенлерни, джин ургъанларны, паралич ургъанларны ве тутарыкъ хасталарыны, эписини Исанынъ алдына кетире эдилер. О исе оларны тедавийлей эди. ²⁵ Галилея, Он Шеэр, Ерусалим, Еудие ве Йордан аркъасы тарафындан чокъ олып кельген адамлар Онынъ артындан юре эдилер.

¹ Бир кунъ Иса, адамларнынъ чокълугъыны корип, дагънынъ төпесине чыкъып отурды. Шегиртлери Онынъ янына кельдилер. ² Иса оларны огретип башлады:

³ — Не де бахтлыдыр, озюнде кучълю руху олмайып,

5.3-12

Лука 6.20-23.

Аллагъа ишангъанлар, чюнки Кок Падишалыгъы оларнынъки!

⁴Не де бахтлыдыр агълагъанлар, чюнки олар теселли тападжакълар!

⁵Не де бахтлыдыр ювашлар, чюнки оларгъа ер юзю мирас оладжакъ!

⁶Не де бахтлыдыр акъикъаткъа ач олгъан ве сувсагъанлар, чюнки олар тояджакълар!

⁷Не де бахтлыдыр мераметлилер, чюнки оларгъа мерамет эйленеджек!

⁸Не де бахтлыдыр саф юреклилер, чюнки олар Алланы кореджеклер!

⁹Не де бахтлыдыр барыштырыджылар, чюнки олар Алланынъ огъулары дениледжеклер!

¹⁰Не де бахтлыдыр акъикъат ичюн къувулгъанлар, чюнки Кок Падишалыгъы оларнынъки!

¹¹Мен ичюн адамлар сизни къувгъанда-къаралагъанда, сиз акъкъынъызда яман яланлар айткъанда, бахтлы оладжакъсыз! ¹²Къуванынъыз ве шенгъленинъиз, чюнки коклерде сизинъ мукъфатынъыз буюктир! Сизден эвель яшагъан пейгъамберлер де шойле къувулгъан эдилер.

¹³Сиз — дюньянынъ тузусынъыз. Амма туз тузлугъыны джойса, онынъ лезетини насыл къайтараджанъ? О артыкъ ич бир шейге ярамаз, оны кельген-кеткенлернинъ аякълары астына аталар!

¹⁴Сиз — дюньянынъ нурусунъыз. Дагъ тѣпесинде ерлешкен шеэр гизли оламаз. ¹⁵Чыракъ якъкъанда, онынъ устюни савутнен къапатмайлар, аксине, оны шамдан устуне ерлештирелер, ве о, ярыгъыны эвдекилернинъ

5.13-16

Марк 9.50;

Лука 14.34-35.

эписине бере. ¹⁶ Ойле де, сизинъ нурунъыз инсанлар огюнде парылдасын, олар исе яхшы ишлеринъизни корип, Коклердеки Бабанъызны шуретлесинлер.

¹⁷ Мени, Алланынъ Къануныны я да Пейгъамберлернинъ Языларыны ёкъ этмек ичюн кельди, деп тюшонменъиз. Мен оларны ёкъ этмек ичюн дегиль, беджермек ичюн кельдим. ¹⁸ Сизге айткъаным догърудыр: ернен кок джоюлмагъандже, Къанундан не бир юфакътан-юфакъ ариф, арифнинъ чызычыгъы биле ёкъ олмаз. Бу шейлернинъ эписи оладжакъ.

¹⁹ Ким бу эмирлернинъ энъ юфагъыны бозып, башкъаларны да буны япмагъа огретсе, Кок Падишалыгъын-да эписинден кучюк оладжакъ. Лякин ким бу эмирлерни беджерип, башкъаларгъа огретсе, Кок Падишалыгъында буюк оладжакъ. ²⁰ Сизлерге шуны айтайым: эгер сизлер фериселер ве Къанун оджаларындан инсафлы олмасанъыз, Кок Падишалыгъына кирип оламазсыз.

²¹ Баба-деделерге: *«Адамнынъ джаныны алма! Ким адам ольдюрсе исе, махкемеде къабаатлы сайыладжакъ»*, — денильгенини эшиттинъиз. ²² Мен исе сизге айтам: ким агъа-къардашына кин тутса биле, махкемеде къабаатлы сайыладжакъ. Ким бирисине «къабакъ баш» десе, Юксек Шура огюнде къабаатлы сайыладжакъ. Ким бирисине «акъылсыз кяфир» десе, джеэннем ате-шине огърамагъа ляйыкъ оладжакъ. ²³ Бойледже, сен къурбан чалынгъан ерге бахшыш кетиргенде, анда къардашынънынъ санъа джаны агъыргъаны акъылынъа кельсе, ²⁴ бахшышынъны о ерде къалдыр ве барып, къардашынънен муаббетлеш. Бундан сонъ келип, бахшышынъны бер.

²⁵ Эгер бириси сени кѳадыгѳа джевап бермек ичюн алып кетсе, даванѳызны даа вакѳыт олгѳанда, ёл бою чезингѳиз. Чюнки рактѳибинѳ сени кѳадыгѳа, кѳады исе апсхане аскерине береджек. Сонѳ сени зиндангѳа ташларлар. ²⁶ Санѳа догѳрусыны айтам: о ерден сонѳки капигинѳни бермегендже чыкѳып оламазсынѳ!

²⁷ Сиз: *«Аиле садыкѳлыгѳыны бозма»*, — денильгенини эшиттинѳиз. ²⁸ Мен исе сизге айтам: ким бир кѳадынѳа бозукѳ ниетнен бакѳса биле, гонѳлюнде о кѳадыннен гуна ичине энди баткѳан ве садыкѳлыгѳыны бозгѳан. ²⁹ Эгер онѳ козюнѳ сени ёлдан урса, оны чыкѳарып ал да, озюнѳден узакѳча ташла. Бир кѳысмынѳ гѳайып олса да, бу сен ичюн бутюн беденинѳ джеэннемге ташлангѳанындан яхшыдыр. ³⁰ Эгер онѳ кѳолунѳ сени ёлдан урса, оны кесип, озюнѳден узакѳча ташла. Бир кѳысмынѳ гѳайып олса да, бу сен ичюн бутюн беденинѳ джеэннемге огѳрагѳанындан яхшыдыр.

³¹ Даа шойле айтылгѳан: *«Ким апайындан айырылса, онѳа айырув кягѳытыны берсин»*. ³² Лякин Мен сизге айтам: ким апайындан, аиле садыкѳлыгѳы

5.31-32

Матта 19.9;

Марк 10.11-12;

Лука 16.18.

бозувындан башкѳа себеп тапып, айырылса, онынѳ апайы исе башкѳасына акѳайгѳа чыкѳса, о, апайыны аиле садыкѳлыгѳыны бозув гунасына ёллай. Айырылгѳан кѳадынѳа эвленген адам да шу гунагѳа огѳрай.

³³ Даа баба-деделерге: *«Берген антынѳны бозма. Раббинѳ алдында ант эткенинѳни ерине кетир»*, — денильгенини эшиттинѳиз. ³⁴ Лякин Мен сизге айтам: ич бир вакѳыт ич бир шейнен ант этменѳиз! Кокнен ант этме, чюнки о — Алланынѳ тахтыдыр. ³⁵ Ернен де ант

этме, чюнки о — Алланынъ аякъ баскъан ери. Ерусалимнен де ант этме, чюнки о — Улу Падишанынъ ше-эридир. ³⁶ Озь башынънен де ант этме, чюнки сен бир сачынъны биле безя я да къара этип оламазсынъ. ³⁷ Сенинъ айткъан сёзюнъ тек «эбет» ве «ёкъ» олсун. Эбет олса — эбет олсун, ёкъ олса — ёкъ олсун. Бундан башкъасы — яман Иблистен келе.

³⁸ Сиз: «*Козь ичюн козь ве тиш ичюн тиш*», — денильгенини эшиттинъиз.

5.38-42

Лука 6.29-30.

³⁹ Мен исе сизге айтам: сизге япылгъан яманлыкъкъа къаршы яманлыкъ къайтарманъыз. Кимде-ким сенинъ сагъ янагъынъа урса, онъа сол янагъынъны къой.

⁴⁰ Ким де сени махкемеге чекип, кольмегинъни тутып алмагъа истесе, онъа усть урбанъны да чыкъарып бер.

⁴¹ Ким де, озюни озгъарып, сени бинъ адым кечмеге меджбур этсе, онен эки бинъ адым кеч.

⁴² Сенден сорагъангъа бер, сенден борджкъа алмакъ истегенден де юзъ чевирме.

⁴³ Сиз: «*Якъынынъны сев ве душманынъдан нефретлен*», — денильгенини эшиттинъиз. ⁴⁴ Мен исе сизге айтам:

5.43-48

Лука 6.27-28,
32-36.

душманларынынъны севинъиз эм сизни къувалагъанлар огъруна дувалар окъунъыз. ⁴⁵ Ана ондан сонъ Коклердеки Бабанъызнынъ огъулары олурсынъыз. Чюнки О Озь кунешине эмир эте ве кунеш эм яхшы адамлар, эм яман адамлар устюне догъа. Алла инсафлылар ве инсафсызлар устюне ягъмур ягъдыра. ⁴⁶ Эгер сиз тек сизни севген адамларны севсенъиз, Алладан мукъфат беклемек олурмы? Салым топлайдыжылар да бойле этмейлерми? ⁴⁷ Эгер сиз тек дин къардашларынынъызгъа селям

берсенъиз, бунен буюк иш яптынъызмы? Аллагъа инанмагъанлар да бойле япмайлармы? ⁴⁸ Бойледже, Коктеки Бабанъыз киби, сиз де мукеммель олунъыз.

¹ Сакът олунъыз, эйи ишлеринъизни адамларнынъ огюнде, олар сизни коръсюн деп, япманъыз. Акс алда Коклердеки Бабанъыздан мукъфат алып оламазсыз.

² Бойлеликнен, садакъаны бергенде, эр кеснинъ дикъкъатыны джелъп этме. Буны экиюзъюлер япалар. Адамлар оларны макътасын деп, эйилиги акъкъында синагога ве сокъакъларда макътанып юрелер. Сизге догърусыны айтам: олар энди мукъфатларыны бутюнлей алалар. ³ Сен садакъа бергенде исе, сол къолунъ онъ къолунъ не япкъаныны бильмесин. ⁴ Сонъ, сенинъ садакъанъ гизлиден олсун. О вакъыт эр гизли ишни коръген Бабанъ сени мукъфатлар.

⁵ Дува окъугъанда, экиюзъюлер киби япма. Олар синагога ве кенъ со-

6.5-15

Лука 11.2-4.

къакъларнынъ кошелеринде токътап, эр кес коръсюн деп, дува этмеге севелер. Сизге догърусыны айтам: олар мукъфатыны алалар. ⁶ Сен исе дува окъугъанда, эвнинъ арттаки одасына кир ве къапуны къапатып, гизли олгъан Бабанъа дува окъу. О вакъыт эр гизли ишни коръген Бабанъ сени мукъфатлар.

⁷ Дува окъугъанынъызда, Аллагъа инанмагъанлар киби, сёзлерни чокъ текрарлап отурманъыз. Олар: «Чокъ айтсам, дувам эшитилир», — деп тюшюнелер.

⁸ Оларгъа ошаманъыз, чюнки Бабанъыз, сиз Ондан

сорамаздан эвель, сизге не керек олгъаныны биле. ⁹ Дуваны бойле окъунъыз:

Бизим Коклердеки Бабамыз,
 Сенинъ Мукъаддес Адынъны эр кес сайсын!
¹⁰ Сенинъ Падишалыгъынъ кельсин!
 Кокте олгъаны киби,
 ерде де Сенинъ ираденъ олсун!
¹¹ Бугунъ бизге кунъделик отъмегимизни бер.
¹² Бизге къаршы гуна япкъан
 адамларны багъышлагъанымыз киби,
 Сен де бизим Санъа къаршы япкъан
 гуналарымызны* багъышла.
¹³ Бизге ёлдан урулмагъа берме,
 яманлыкътан къорчала.

¹⁴ Эгер сиз башкъаларнынъ сизге къаршы япылгъан гуналарыны багъышласанъыз, Коктеки Бабанъыз сизни де багъышлар. ¹⁵ Аксине, эгер сиз адамларны багъышламасанъыз, Бабанъыз да сизни багъышламаз.

¹⁶ Аштан-суддан вазгечкенде, экиюзьлюлер киби чырайынъызны сытып юрменъиз. Олар, аштан вазгечкенлерини адамларгъа бильдирмек ичюн, юзьлеринден къар ягъдырып юрелер. Сизге догърусыны айтам: олар энди мукъяфатыны алалар. ¹⁷ Лякин сен аштан-суддан вазгечкенде, башынъны зейтюн ягъынен ягълап, бетинъни ювып юр. ¹⁸ Сенинъ аштан вазгечкенинъни адамлар дуймасын, оны тек гизли олгъан Бабанъ бильсин.

---

* **6.12** Элъязмада «бордж» сёзю къулланыла. Мында бу сёз «гуна» манасыны ташый: «Бизге борджлу олгъанларны багъышлагъанымыз киби, Сен де бизим борджларымызны багъышла».

О вакъытта, эр гизли ишни корьген Бабанъ сени му-
кяфатлар.

¹⁹ Озьлеринъызге ер юзюнде байлыкъ
топламанъыз. Бу ерде оны сюме ве тот
боза, хырсызлар исе эвинъизни басып, талайлар. ²⁰ Ак-
сине, озьлеринъызге Кокте байлыкъ топланъыз. Онъа
сюме де тюшмез, оны тот да бозмаз. Оны хырсызлар да
басып алмаз. ²¹ Байлыгъынъ къайда олса, юрегинъ де шу
ерде олур.

6.19-21

Лука 12.33-34.

²² Козь — беденнинъ нурудыр. Эгер
сенинъ козюнь сагълам олса, бутюн бе-
денинъ де ярыкъкъа толу олур. ²³ Амма козюнь сагълам
олмаса, бутюн беденинъ де къаранлыкъкъа толар. Эгер
де ичинъдеки нур къаранлыкъ олса, къаранлыкънынъ
озю насыл экен?!

6.22-23

Лука 11.34-36.

²⁴ Кимсе эки эфендиге хызмет этал-
маз. О, я бирисинден нефретленип, баш-
къасыны север, я да бирисине садыкъ олып, башкъасы-
ны кореджек козю олмаз. Сиз де эм Аллагъа, эм зен-
гинликке хызмет этип оламайсыз.

6.24

Лука 16.13.

²⁵ Шунынъ ичюн сизге айтам: яша-
макъ ичюн бизге аш-сув, кийинмек ичюн
исе урба керек, деп къасевет этменъиз. Джанынъыз
аштан, тенинъиз урбадан къыйметли дегильми? ²⁶ Кокте
учкъан къушларгъа бакъынъыз: олар не сачалар, не
оралар, не анбаргъа ашлыкъ джыялар. Амма оларнынъ
ашыны Коктеки Бабанъыз бере. Сиз исе олардан не
къадар къыйметлисиз. ²⁷ Къайсы биринъиз къасеветле-
нип, озь омрюни ич олмадым бир саатке узата билир?
²⁸ Сонъ, урба ичюн о къадар къасеветленмек олурмы?

6.25-34

Лука 12.22-34.

Тарладаки чечеклернинъ насыл оськенлерине бакъынъыз: олар не чалышалар, не орелер. ²⁹Амма сизге шуны айтам: Сулейман биле озюнинъ бутюн шуретли улулыгъында, бу чечеклернинъ бириси киби кийинмеген эди. ³⁰Эгер Алла бугунъ оськен, ярын исе оджакъкъа атыладжакъ тарла отуны ойле кийиндирсе, сизни олардан яхшы кийиндирмезми, эй иманы аз олгъанлар?! ³¹Шунынъ ичюн: «Не ашайджамыз? Не ичеджемиз? Не киеджемиз?» — деп къасеветленменъыз. ³²Буларнынъ эписини Алланы бильмеген халкълар къыдыра. Сизинъ Коктеки Бабанъыз исе бу шейлерге мухтадж олгъанынъызны биле. ³³Сиз башта Алланынъ Падишалыгъыны ве Онынъ инсафлыгъыны къыдырынъыз, ве бу шейлернинъ эписи де сизге бериледжек.

³⁴Бунъа коре ярынки кунъ акъкъында къайгъырманъыз. Ярын, озю ичюн озю къайгъырыр. Эр бир куннинъ къасевети озюне етер.

¹Кимсени укюм этменъыз, сизни де укюм этмезлер. ²Сизлер насыл укюм этсенъыз, сизге де шойле укюм этеджеклер. Сизлер насыл

ольчювнен ольчесенъыз, Алла да сизге шойле ольчеп берир.

³Сен не ичюн къардашынънынъ козюндеки чёпке бакъасынъ, озь козюнде исе агъачны корьмейсинъ?

⁴Насыл этип, къардашынъа: «Бер, козюндеки чёпни чыкъарып алайым», — дейсинъ? Бакъса, сенинъ козюнде агъач бар! ⁵Эй экиюзьлю! Башта озь козюнден

7.1-6

Лука 6.37-38,
41-42.

агъачны чыкъарып ал да, сонъ къардашынънынъ ко-
зюнден чѣпни насыл чыкъараджагъынъны корерсинъ.

⁶Мукъаддес олгъан шейни копеклерге берменгъиз — олар устюнгъизге атылып, сизни парчаларлар. Инджиле-
рингъизни домузлар огюне сепменгъиз — олар оны таптап
ташларлар.

⁷Сорангъыз — сизге бериледжек.

7.7-12

Лука 11.9-13.

Къыдырынгъыз — тападжакъсыз. Та-

къырдатынгъыз — сизге ачыладжакъ. ⁸Чюнки эр бир
сорагъан ала, къыдыргъан тапа, такъырдаткъангъа къа-
пуны ачалар.

⁹Огълу бабасындан отъмек сорагъанда, онъа таш
берген адам сизинъ арангъызда тапылырмы? ¹⁰Балыкъ
сораса исе, онъа йылан берген сою бармы? ¹¹Эгер сиз,
яман адамлар, балаларынгъызгъа яхшы бир шей берип
бильсенгъиз, Коклердеки Бабангъыз Ондан сорагъангъа
яхшы шейлерни багъышлар. ¹²Шунынъ ичюн, адамлар
сизге не япкъаныны истесенгъиз, сиз де оларгъа шуны
япынгъыз. Бунда бутюн Къанун ве Пейгъамберлернинъ
Язылары тура.

¹³Тар къапудан кирингъиз! Чюнки

7.13-14

Лука 13.24.

олюмнинъ къапусы кенъ, ве анда алып

баргъан ёл пек бол. Шу ёлдан юргенлер де чокъ. ¹⁴Омюр
къапусы исе пек тарашлыкъ, ёлу да тар. Ве бу ёлны
тапкъанлар аз.

¹⁵Ялан пейгъамберлерден сакът олу-
нгъыз! Олар сизинъ алдынгъызгъа къозу

7.15-20

Лука 6.43-44.

терисинен къапланып келелер, лякин ичинде йырты-
джы къашкъырлардыр. ¹⁶Оларны, япкъан ишлери мей-
валарындан танырсыз. Когемден юзюм, я да тикенектен

инджир джыялармы? ¹⁷ Эр бир яхшы терек яхшы мейва бере, ярамай терек исе ярамай мейва бере. ¹⁸ Яхшы терек ярамай мейва бермей, ярамай терек исе яхшы мейва бермей. ¹⁹ Яхшы мейва бермеген эр бир терекни пычып, атешке ташлайлар. ²⁰ Бойледже, ялан пейгъамберлерни ишлерининъ мейваларындан танырсыз.

²¹ Манъа: «Раббим, Раббим!» — дегенлернинъ эписи Кок Падишалыгъына кирип оламаз. Анда тек Меним Коклердеки Бабамнынъ ирадесини беджергенлер киреджеклер. ²² Шу куню чокъ адамлар Манъа: «Раббим, Раббим! Биз Сенинъ адынънен пейгъамберлик этмедикми? Сенинъ адынънен джинлерни къувып чыкъармадыкъмы? Сенинъ адынънен чокъ аджайип шейлер япмадыкъмы?» — дейджеклер. ²³ О вакъыт Мен оларгъа: «Мен сизни бир вакъыт бильмеген эдим. Эй Къанунны бозгъанлар, Меним янымдан кетингиз!» — деп джевап береджем.

7.21-23

Лука 13.25-27.

²⁴ Энди, ким Меним бу сёзлеримни эшитип, оларны беджерсе, озь эвини таш устюнде къургъан акъыллы адамгъа ошаттыраджам. ²⁵ Ягъмур ягъып, озенлер ташып, еллер эсип, о эвнинъ устюне тюшселер биле, таш устюнде къурулгъаны ичюн, о бозулмаз.

7.24-29

Лука 6.47-49.

²⁶ Ким Меним сёзлеримни эшитип, оларны беджермесе, озь эвини къум устюнде къургъан акъылсыз адамгъа ошайджакъ. ²⁷ Ягъмур ягъып, озенлер ташып, еллер эсип, о эвнинъ устюне тюшселер, о эшилип, дагъылып кетеджек.

²⁸ Иса бу сёзлерни айтып битиргенинен, адамлар Онынъ огреткенине шаштылар. ²⁹ Чюнки Иса оларны

Къанун оджалары киби дегиль, буюк къудрет берильген адам киби огрете эди.

¹Иса дагъдан тюшкен сонъ, Онынъ артындан чокъ адам кетти. ²Шу арада лепра хасталыгъынен чекишкен бир адам Онъа якъынла-

8.1-4

Марк 1.40-45;
Лука 5.12-16.

шып, тиз чекти де:

— Эфендим, эгер истесенъ, мени эяллап тедавийлерсинъ, — деди. ³Иса къолуны узатты ве онъа тийдирип:

— Мен истейим, эял ол, — деди. Шу дакъкъасы лепра хасталыгъы ёкъ олып, о, эял олды. ⁴Иса онъа:

— Сакъын, буны кимсеге айтма! Лякин барып, озюньни руханийге косътер ве Муса буюргъан бахшышны кетирип бер, о, эписине шаатлыкъ олсун, — деди.

⁵Иса Кафарнаум шеэринде, Рим ордусынынъ бир юзбашы Онынъ алдына кельди ве ялварып:

8.5-13

Лука 7.1-10;
Юхан 4.43-54.

⁶— Эфендим, меним хызметчим эвде пек къыйналып ята, оны паралич урды, — деди. ⁷Иса онъа:

— Мен барып оны тедавийлерим, — деди. ⁸Юзбашы джевап берип:

— Эфендим! Меним эвиме келип киргенинъе ляйыкъ дегилим. Сен бир сёзнен буюрсанъ биле, хызметчим тедавийленир. ⁹Чюнки мен де бойсунам, манъа да бойсунгъан аскерлер бар. Бирисине: «Кет», — десем, кете.

Башкъасына: «Кель мында», — десем, келе. Хызметчиге: «Шуны яп», — десем, япа, — деди.

¹⁰Иса буны эшитип, шашты ве артындан юргенлерге:

— Сизге догърусыны айтам: Мен о къадар буюк иманны Исраильде ич бир кимседе тапмадым. ¹¹ Сизге шуны айтам: шаркътан ве гъарптан чокъ адам келип, Кок Падишалыгъында Ибраим, Исхакъ ве Якъупнен берабер софра башында ер аладжакълар. ¹² Исраиллиер ичюн Падишалыкъ азырлангъан эди, амма олар тышкъа, къаранлыкъкъа къувуладжакълар. Анда агълап, тишлерини гъыджырдатаджакълар, — деди.

¹³ Сонъ Иса юзбашыгъа:

— Эвингъе бар, сенинъ иманынъа коре олсун, — деди. Юзбашынынъ хызметчиси исе шу анъ тюзельди.

¹⁴ Иса Пётрнынъ эвине кельгенде, онынъ къайнанасы юксек сыджакънен яткъаныны коръди. ¹⁵ Иса онынъ къолуна тийгенинен, къадыннынъ сыджагъы тюшти. О турып, Онъа софраны донатты.

8.14-17

Марк 1.29-34;

Лука 4.38-41.

¹⁶ Акъшам устю, джин ургъан бир талай адамларны Исанынъ алдына кетирдилер. О, Озь сёзюнен арам рухларны къувып чыкъарды ве эписи хасталарны тедавийледи. ¹⁷ Бойледже, Ешая пейгъамбер ярдымынен айтылгъан сёзлери беджерильди:

«О хасталыкъларымызны Озюне алды ве дертлеримизни алып кетти».

¹⁸ Сонъ Иса этрафында чокъ адам топлангъаныны корип, шегиртлерине гольнинъ къаршы ялысына кечмесини буюрды. ¹⁹ Шу вакъытта бир Къанун оджасы Онъа якъынлашып:

8.18-22

Лука 9.57-62.

— Оджа! Къайда барсангъ да, мен Сенинъ артынъдан юрге азырым, — деди. ²⁰ Иса онъа:

— Тилькилернинъ къобалары бар, коктеки къушларнынъ ювалары бар. Лякин Инсан Огълунынъ башыны ястыкъкъа къойып ятмагъа ери ёкъ, — деди.

²¹Сонъ шегиртлеринден бири Исагъа:

— Эфендим, башта барып бабамны дефн этмеге разылыкъ бер, — деди. ²²Лякин Иса онъа:

— Сен Меним артымдан юр. Олюлер озь олюлерини дефн этсинлер, — деди.

²³Иса къайыкъкъа мингенде, Онынъ пешинден шегиртлери де чыкътылар.

8.23-27

Марк 4.35-41;

Лука 8.22-25.

²⁴Апансыздан гольде кучлю фуртуна

къопты, юксек далгъалар къайыкъны толдура башладылар. Иса исе юкъугъа далгъан эди. ²⁵Шегиртлери Онынъ янына барып, уяттылар ве:

— Раббим! Бизни къуртар, богъулып оледжекмиз!
— деп къычырдылар. ²⁶Иса исе:

— Не ичюн сиз бойле къоркъакъсынъыз, аз иманлылар? — деди оларгъа. Сонъ еринден турып, фуртуна ве гольни тынчландырды. Шу вакъыт эр шей бутюнлей тынды.

²⁷Адамлар шашып къалдылар ве бир-бирлерине:

— Кимдир бу я? Ель де, голь де Онъа бойсуналар! — дедилер.

²⁸Иса гольнинъ башкъа ялысына, гадаралыларнынъ юртуна етип кельгенде, къабирлернинъ арасындан Онынъ къаршысына джин ургъан эки адам чыкъты. Олар пек ачувлы олгъанлары ичюн, о ердеки ёлдан кимсе кечип оламагъан.

8.28-34

Марк 5.1-20;

Лука 8.26-39.

²⁹— Эй Алланынъ Огълу, бизде не ишинъ бар? Бу ерге бизни, вакъты кельмезден эвель, чекиштирмеге кельдинъми? — деп къычырды олар.

³⁰Узакъта буюк бир домуз сюрюси отлап юре эди.

³¹Джинлер Исагъа ялвардылар:

— Эгер бизлерни къувып чыкъараджакъ олсанъ, анавы домуз сюрюсине ёлла, — дедилер. ³²Иса оларгъа:

— Барынъыз! — дегени киби, джинлер адамлардан чыкъып, домузларгъа кирдилер. Шу анъ бутюн домуз сюрюси тик къаядан гольге атылды ве сувда богъулып ольди. ³³Домузларны бакъкъанлар исе къачып кеттилер. Шеэрге барып, олып кечкен адисени ве джин ургъанларгъа не олгъаныны эписине айтып бердилер. ³⁴Онынъ ичюн, бутюн шеэр сакинлери Исанынъ къаршысына чыкъты. Оны корьгенлеринен, юртларындан чыкъып кетсин деп, риджа эттилер.

¹Иса къайыккъа минип, кене гольнинъ къаршы ялысына кечти. О озь яшагъан шеэринен къайтты.

9.1-8

Марк 2.1-12;

Лука 5.17-26.

²Шу арада Онынъ алдына тёшекте яткъан бир адамны котерип кетирдилер. Оны паралич ургъан эди. Иса, хастаны кетирген адамларнынъ иманыны корип, онъа:

— Джесюр ол, огълум, гуналарынъ багъышланды! — деди.

³О вакъыт Къанун оджалары ичлеринден: «Бу адам куфюр сёзлерни айта!» — деп тюшондилер. ⁴Иса исе оларнынъ фикирлерини билип:

— Сиз не ичюн юреклерингъизде бойле яман фикирлер тутасыз? — деди. ⁵— Айтыладжакъ сёзлерден къайсы къолайджа: «Гуналарынъ багъышланды» я да

«Еринъден тур ве кет», — демекми? ⁶ Шимди Инсан Огълунынъ ер юзюнде гуналарны багъышламакъ къудрети олгъаныны билирсиз.

Сонъ Иса хастагъа:

— Еринъден тур, тѣшегинъни алып, эвинге кет! — деди. ⁷ Шу вакъытта паралич ургъан адам еринден турып, озъ эвине кетти.

⁸ Бу адисени корьген адамлар шашып къалдылар. Олар инсанларгъа бойле къудрет берген Алланы шуретледилер.

⁹ Сонъ ёлуны девам эткен Иса, салым топлангъан ерде отургъан бир адамны корьди. Онынъ ады Матта эди.

9.9-13

Марк 2.13-17;
Лука 5.27-32.

Иса онъа:

— Меним артымдан юр! — деди. О, шу анъ еринден турып, Исанынъ пешинден кетти.

¹⁰ Олар эвде, уйлелик ашны ашамакъ ичюн софра башына отургъанда, бир сыра салым топлайыджылар ве башкъа гуналы адамлар келип, Иса ве Онынъ шегиртлеринен берабер отургъанлар. ¹¹ Фериселер буны корип, Исанынъ шегиртлеринден:

— Сизинъ Оджангъыз салым топлайыджылар ве гуналы адамларнен ашап-ичип отургъаны недир? — деп сорадылар.

¹² Иса буны эшитип:

— Эким сагъламларгъа дегиль, хасталаргъа керек, — деди. ¹³ — Сизлер исе барып: «*Мен къурбан истемейим, мерамет истейим*», — деген сѣзлернинъ манасыны аңламагъа тырышынъыз. Чюнки Мен инсафлы адамларны дегиль, гуналыларны чагъырмагъа кельдим.

¹⁴ Сонъ Ягъянынъ шегиртлери Исанынъ алдына келелер ве:

— Биз ве фериселер сыкъ-сыкъ аштан-судан вазгечемиз. Не ичюн Сенинъ шегиртлеринъ ойле япмайлар? — дейлер.

¹⁵ Иса оларгъа:

— Тойгъа чагъырылгъан мусафирлер, киев оларнен олгъанда, къайгъыралармы? Амма киевни олардан аладжакълар. Ана шу куньлер кельгенде олар аштан-судан вазгечеджеклер, — деди.

¹⁶ Кимсе эски урбагъа янъы, даа джыйылмагъан парчадан ямав къоймай, чюнки янъы ямав эски урбаны озюне тартып, тешикни даа бетер алгъа кетирир.

¹⁷ Эм кимсе яш шарапны эски мешин торбаларгъа толдурмай, чюнки эски торбалар ярыладжакъ — эм шарап тѣкюледжек, эм торбалар гъайып оладжакъ. Аксине, яш шарапны янъы мешин торбаларгъа толдуралар. О вакъытта эм шарап, эм торбалар сакъланып къалырлар.

¹⁸ Иса оларгъа бу сѣзлерни айткъанда, башлыкъларындан бири Онынъ алдына кельди ве тиз чѣкип:

— Меним къызым шимди ольди. Амма Сен келип, онъа къолунъны тийдирсенъ, о яшайджакъ, — деди.

¹⁹ Иса еринден турып, шегиртлеринен берабер о адамнынъ артындан барды. ²⁰ Ёл бою кеткенде, бир къадын Онынъ артындан етип, урбасынынъ этегине тийди. О апай он эки йылдан берли къан джоя экен.

²¹ О озюндже: «Эгер урбасына бир тийип алсам биле, тедавийленирим», — деп тюшонген.

9.14-17

Марк 2.18-22;

Лука 5.33-39.

9.18-26

Марк 5.21-43;

Лука 8.40-56.

²² Иса айланып, къадынны корьди ве:

— Джесюр ол, къызым, иманынъ сени тедавийледи, — деди. Къадын шу ань тюзельди.

²³ Иса башлыкънынъ эвине келип киргенде, дженазелерде къавал чалгъан усталарны ве шамата къопаргъан чокъ адамларны корьди. ²⁴ О:

— Бу ерден кетингиз! Къызчыкъ ольмеген, о юкълай! — деди. Адамлар исе Онынъ устюнден кульдилер.

²⁵ Эписи тышкъа чыккъан сонъ, Иса, ода ичине кирип, къызчыкънынъ къолундан тутты. Шу ань бала еринден турды. ²⁶ Бу адисе акъкъында хабер шу ериниъ бутюн этрафларына даркъалды.

²⁷ Иса о ерден кеткенде, Онынъ артындан эки кёр адам такъылды.

— Эй Давут Огълу Иса, бизге мерамет эт! — деп къычырып ялвардылар.

²⁸ Иса эвге кирген сонъ, кёр адамлар Онынъ янына кельдилер. Иса олардан:

— Мен истегингизни япа биледжегиме инанасызмы? — деп сорады.

— Инанамыз, Эфендим! — деп джевап берди олар.

²⁹ Иса оларнынъ козьлерине тийип:

— Сизинъ иманынъызгъа коре олсун, — деди. ³⁰ Со-къурларнынъ козьлери ачылды. Иса исе оларгъа къатты сеснен тенбилеп:

— Буны ич кимсе бильмесин! — деди.

³¹ Амма олар кетип, бутюн этрафларда Онынъ акъкъында хабер даркъаттылар.

³² Олар кеткен сонъ, Исанынъ алдына бир джин ургъан тильсизни кетирдилер. ³³ Джин къувуып чыкъарылгъан

сонъ, тильсиз лаф этип башлады. Адамлар исе шашып къалдылар.

— Исраильде бойле адисени даа коръмеген эдик, — деди олар.

³⁴ Фериселер исе Онъа къаршы чыкъып:

— О, джинлерни джинлер башлыгъы къуветинен къувып чыкъара, — дедилер.

³⁵ Иса, эписи шеэр ве къасабаларда юрип, синагогаларда адамларны огретип, Алланынъ Падишалыгъы акъкъында Къуванчлы Хаберни даркъатты ве тюрюлю хасталарны ве дертлерни тедавийледи.

³⁶ Адам къалабалыгъыны корип, Иса оларны аджыды, чюнки олар, чобансыз къойлар киби, шашкъын ве кучътен кесильген эдилер. ³⁷ О вакъытта Иса Озь шегиртлерине:

— Ашлыкъ чокъ, ишчилер исе аз. ³⁸ Озь ашлыгъыны ораджакъ ишчилерни даа ёлласын деп, ашлыкънынъ Саибине ялварангъыз, — деди.

¹Иса Озюнинъ он

эки шегиртини янына

чагъырып, оларгъа

джинлернинъ устюнден укюм этмеге

къудрет берди, буны, адамлардан

джинлерни къувып чыкъармакъ, чешит хасталыкъларны ве дертлерни тедавийлемек ичюн япты.

²Бу он эки эльчининъ адлары шойле: биринджиси Пётр адынен белли олгъан Симон ве онынъ къардашы Андрей, сонъ Зебедайнынъ огъулары Якъуп ве онынъ къардашы Юхан, ³Филип, Бартоломай, Тома, салым

10.1-4

Марк 3.13-19;

Лука 6.12-16.

топлайыджы Матта, Алфейнинъ огълу Якъуп ве Фадда,
⁴Ветанпервер Симон ве сонъундан Исагъа хаинлик яп-
 къан Иуда Искариот.

⁵Иса бу он экини ёллап, оларгъа бой-
 ле насиат берди:

— Башкъа миллетлернинъ топракъ-
 ларына барманъыз ве самариелелернинъ шеэрлерине
 кирменъыз. ⁶Лякин ёлуны джойгъан къойларгъа — Ис-
 раиль халкъынынъ алдына барынъыз. ⁷Кетинъыз ве:
 «Кок Падишалыгъы якъынлашты», — деп илян эти-
 нъыз. ⁸Хасталарны тедавийленъыз, олюелрни тирильти-
 нъыз, лепра хасталыгъына огърагъанларны эяллап те-
 давийленъыз, джинлерни къувып чыкъарынъыз. Бедава
 алдынъыз — бедава беринъыз.

⁹Кушагъынъызгъа алтын, кумюш ве бакъыр акъча
 биле алманъыз. ¹⁰Ёлгъа не торба, не эки дане урба, не
 аякъкъап ве таякъ биле алманъыз. Чалышкъан адам озь
 отъмегини къазаныр. ¹¹Шеэр я да къасабагъа келип, о ер-
 де ляйкъкъ бир адам тапынъ ве шу ерден чыкъмагъандже
 онынъ эвинде къалынъыз. ¹²Эвге киргенде, селям бери-
 нъыз. ¹³Эгер о эв бунгъа ляйкъкъ олса, тилеген барышы-
 гъынъыз анда кирсин, ляйкъкъ олмаса исе, сизге къайтып
 кельсин. ¹⁴Ким исе сизни къабул этмесе ве сёзлеринъызге
 къулакъ асмаса, о эвден я да шеэрден чыкъып кетейт-
 къанда аякъларынъыздан тозны биле къакъып кетинъыз.
¹⁵Сизге айтам: Ахирет кунюнде бойле шеэрнинъ алына
 коре, Содом ве Гоморанынъ алы енгиль олур.

¹⁶Мына, Мен сизлерни къашкъыр
 сюрюсине къойлар киби ёллайым. Сиз
 йыланлар киби акъыллы ве гогерджинлер

10.5-15

Марк 6.7-13;

Лука 9.1-6.

10.16-25

Марк 13.9-13;

Лука 21.12-17.

киби саде олунъ. ¹⁷Инсанлардан сакът олунъыз, чюнки сизлерни акъсакъаллар шурасында махкеме этеджеклер, синагогаларда къамчылайджакълар. ¹⁸Меним адым ичюн сизни акимлер ве падишаларнынъ алдына алып бараджакълар, сиз исе олар ве Алланы бильмеген халкълар огюнде Меним шаатларым оладжакъсыз.

¹⁹Сизнен бу шейлерни япкъанларда не айтайым ве на-
сыл айтайым, деп къасевет этменъиз. Айтыладжакъ
сёзлеринъиз о вакъытта сизге белли оладжакъ. ²⁰Чюнки
озьлеринъиз дегиль, ичинъиздеки Бабанъызнынъ Руху
айтаджакъ. ²¹Агъасы — къардашыны, бабасы — огълу-
ны олюмге береджеклер. Балалар озь ана-бабаларына
къаршы баш котерип, оларны ольдюреджеклер. ²²Ме-
ним адым ичюн, эписинде сизлерни кореджек козю ол-
маз. Лякин сонъундаже сабыр эткен адам къуртула-
джакъ. ²³Эгер сизлерни бир шеэрде къувсалар, башкъа-
сына къачынъ. Сизге догърусыны айтам: сиз Израиль-
нинъ эписи шеэрлерини айланып чыккъандже, Инсан
Огълу ер юзюне къайтып келеджек.

²⁴Шегирт озюнинъ оджасындан юкъары олмаз,
хызметчи исе — озюнинъ эфендисинден. ²⁵Шегирт озю-
нинъ оджасы киби, хызметчи эфендиси киби олсалар да,
етерлик.

Эгер эв саибини Беэльзебул адынен адландырсалар,
эв сакинлери акъкъында даа бетер сёзлер айтмазлармы?

²⁶Амма олардан къоркъманъыз! Чюнки
Эр бир сакъландыргъан шей озь вакъ-

10.26-31

Лука 12.2-7.

тында ачыладжакъ, ве эр бир сыр белли олур. ²⁷Сизге
къаранлыкъта айткъанларымны ярыкъта айтынъыз.

Къулагъынъызгъа фысылдап айткъанларымны эвлернинъ

дамлары устюнден илян этинъыз. ²⁸ Беденини ольдюрп, джаныны исе ольдюрп оламагъанлардан къоркъманъыз. Амма джаныны да, беденини де джеэннемде гъайып этмеге кучю еткен Алладан къоркъунъыз. ²⁹ Эки торгъай бир капикке сатылмаймы? Лякин Бабанъыз разы олмаса, оларнынъ бириси биле ерге тюшмез. ³⁰ Сизлерде исе, башынъыздаки сачларынъыз эписи сайылгъан. ³¹ Шунынъ ичюн къоркъманъыз, сизлер чокъ торгъайдан паалысынъыз! ³² Ким адамларнынъ алдында Мени таныса, Мен де Коклердеки Бабамнынъ алдында оны таныджем. ³³ Ким исе инсанлар алдында Менден вазгечсе, Мен де Коклердеки Бабамнынъ алдында ондан вазгечеджем. ³⁴ Мени ер юзюне барышыкъ кетирмек ичюн кельген, деп тюшюнменъиз. Мен барышыкъ дегиль, къылыч кетирмек ичюн кельдим.

10.32-33

Лука 12.8-9.

10.34-39

Лука 12.51-53;
14.26-27.

³⁵ *«Огълуны бабасындан, къызыны анасындан, келинни къайнанындан»*

айырмакъ ичюн кельдим.

³⁶ *«Адамгъа озь эвдекилери душман оладжакъ».*

³⁷ Бабасыны я да анасыны Менден зияде севген Мангъа ляйыкъ дегиль! Огълу я да къызыны Менден зияде севген, Мангъа ляйыкъ дегиль! ³⁸ Ким озь хачыны* алмаса ве Меним артымдан кетмесе, о Мангъа ляйыкъ дегиль. ³⁹ Озь джаныны къуртармагъа истеген адам оны джояджакъ. Мен ичюн джаныны берген адам исе оны тападжакъ.

---

* **10.38** О вакъытларда адамларны хачкъа мыхлап джезалай эдилер. Адам озь хачыны джезаладжакъ еринедже озю алып бармагъа меджбур ола эди.

⁴⁰ Сизни кѣбул эткен адам Мени де кѣбул эте. Мени кѣбул эткен исе Мени Ёллагъанны кѣбул эте. ⁴¹ Ким пейгъамберни, о — пейгъамбер олгъаны ичюн, кѣбул этсе, о, пейгъамбер киби, мукъфатланаджакъ. Ким инсафлы адамны, о — инсафлы олгъаны ичюн, кѣбул этсе, о, инсафлы адам киби, мукъфатланаджакъ. ⁴² Ве ким, бу адий ве кучюк адамларнынъ бирисине, о — Меним шегиртим олгъаны ичюн, бир мешребе сув берсе, сизге догърусыны айтам: о, мукъфатсыз кѣалмаз.

10.40-42

Марк 9.41.

¹ Иса он эки шегиртине бу эмирлерни берген сонъ, О, оларнынъ шеэрлеринде адамларгъа огретмек ве Алланынъ сѣюни анълатмакъ ичюн, Озь ёлуны девам этти.

² Зинданда яткъан Ягъя исе, Месихнинъ япкъан ишлери акъкъында эшитип, Озь шегиртлерини Онынъ алдына ёллады ве:

11.2-19

Лука 7.18-35.

³ — Келеджек Бириси Сенсинъми? Я да биз башкъасыны беклейикми? — деп Ондан соратты. ⁴ Иса джевап берип оларгъа:

— Барынъыз, сиз эшиткен ве корьген шейлерни Ягъягъа хабер этинъиз. ⁵ Кёрлар корелер, топаллар юрелер, лепра хасталыгъына огърагъанлар эялланып тедавийленелер, сагъырлар эшителер, олюлер тирилелер ве фукъарелер Къуванчлы Хаберни эшителер. ⁶ Мен ичюн ёлдан урулмагъан адам бахтлыдыр! — деди.

⁷ Ягъянынъ шегиртлери кетейткъанда, Иса адамларгъа Ягъя акъкъында айтып башлады:

— Сиз не ичюн сахрагъа бардынъыз?⁷ Ельде саллангъан къамышны корьмегеми?⁸ Айса, не ичюн сахрагъа бардынъыз? Паалы урба кийген адамны корьмегеми?⁹ Амма паалы урба кийгенлер падишалар сарайларында яшайлар!⁹ Айса, кимни корьмеге бардынъыз? Пейгъамберними?⁹ Эбет, пейгъамберни! Сизге Мен айтам: о, пейгъамберден де буюк.

¹⁰ Алланынъ Китабында бу адам акъкъында язылгъан эди:

«Мен Сенден эвель хаберджимни ёллайым.

О Сенинъ огюнъде ёл азырлайджакъ».

¹¹ Сизге догърусыны айтам: эписи анадан догъгъан адамлар арасында Сувгъа Батырыджы Ягъядан буюги пейда олмагъан. Бунгъа бакъмадан, Кок Падишалыгъында энъ кучюк сайылгъан биле ондан буюктир.

¹² Сувгъа Батырыджы Ягъя пейда олгъан куньлерден башлап шимдигедже адамлар Кок Падишалыгъына къаршы курешип келелер ве зорлайыджылар Оны басып алмагъа тырышалар. ¹³ Ягъядан эвельки пейгъамберлер ве Къанун да Кок Падишалыгъы акъкъында айткъанлар. ¹⁴ Эгер бильмеге истесенгиз, къайтып келеджек Ильяс — бу Ягъянынъ озюдир. ¹⁵ Къулагъы барлар буны эшитсинлер!

¹⁶ Бу заманнынъ адамларыны кимге ошатайым? Олар, мейданда отурып, бир-бирине: ¹⁷ «Биз сизге къавал чалдыкъ, сиз ойнамадынъыз!», «Биз такъмакълар окъудыкъ, сиз исе агъламадынъыз», — деп къычыргъан балаларгъа ошайлар.

¹⁸ Ягъя келип, ашамады-ичмеди, ве: «Онда джин яшай», — дейлер. ¹⁹ Инсан Огълу келип, эм ашай, эм

иче, ве олар: «Бу ачкозь ве ичкиджиге бакъынъыз! О — салым топлайдыжлары ве гуналыларнынъ досту!» — дейлер. Лякин икмет озь ишлеринен тасдыкълана.

²⁰ Сонъ Иса базы шеэрлернинъ сакъинлерини къабаатлады, чюнки аджайип

11.20-24

Лука 10.13-15.

шейлернинъ чокъусы анда япылгъан олса да, олар гуналарына тевбе этмедилер.

²¹ — Сенинъ алынъ бея, эй Хоразин! Сенинъ алынъ бея, эй Бетсайда! Чюнки сизлерде олгъан аджайип шейлер Тир ве Сидон шеэрлеринде олгъан олса, олар чокътан чувал токъумасына сарылып, устьлерине куль сепип, тевбе этер эдилер. ²² Шунынъ ичюн, сизлерге айтам: Ахирет кунюнде Тир ве Сидоннынъ алы сизинъкиден енгильдже оладжакъ. ²³ Сен де, Кафарнаум, сен кокке юкселирсинъми? Ёкъ! Сен олюлер дюньясына тюшип кетерсинъ! Чюнки сенде олгъан аджайип шейлер Содомда олгъан олса, о ер шу куньгедже сакъланып къалыр эди. ²⁴ Шунынъ ичюн, сизлерге айтам: Ахирет кунюнде Содомнынъ алы сенден енгильдже олур.

²⁵ О вакъытта Иса сёзюни девам этти:

11.25-30

Лука 10.21-22.

— Бабам, кок ве ерининъ Раббиси!

Шуретлейим Сени, чюнки Сен шуны акъыллылар ве бильгилер ичюн гизли эттинъ, кучюк балаларгъа исе ачтынъ! ²⁶ Эбет, Бабам, Сенинъ эйи ираденъ шойле эди!

²⁷ Бабам Манъа эр шейни берди. Бабадан башкъа кимсе Огълуну бильмей. Огълундан башкъа эм де Огълу ачмагъа истеген адамдан гъайры кимсе Бабаны бильмей.

²⁸ Агъыр юк тюбюнде къыйналгъан ве болдургъанлар!

Меним яныма келинъиз — Мен сизге раатлыкъ беририм. ²⁹ Мен буюргъан шейлерни бойнунъызгъа алып,

Манъа бойсунынъыз ве Менден огренинъыз, чюнки Мен йымшакъ ве алчакъгонъюллим. Бойледже, джанларынынъыз раат олур. ³⁰Меним сизге берген эмирлеримни беджермек къолай ве Меним сизге берген юкюм — енгиль!

¹Бир раатлыкъ куню

Иса богъдай тарласын-
дан кечип кететкъан.

12.1-8

Марк 2.23-28;
Лука 6.1-5.

Онынъ шегиртлери ач олып, богъдай
башакъларыны къопарып ашамагъа

башладылар. ²Фериселер буны корип, Исагъа:

— Бакъ, Сенинъ шегиртлеринъ раатлыкъ кунюнде
япмагъа мумкюн олмагъан шейни япалар! — дедилер.

³— Я сиз Давут озю ве онынъ адамлары ач къалгъан-
да, не япкъанлары акъкъында окъумадынъызмы? — деди
оларгъа Иса. ⁴— Давут, Алланынъ Эвине кирип, озю ве
янындакилери, тек руханийлерге ашамагъа мумкюн ол-
гъан теклиф пителерини ашагъанлар. ⁵Я да Алланынъ
Сарайында руханийлер раатлыкъ кунюни бозсалар да,
гуналы сайылмагъанлары акъкъында Мусанынъ Къа-
нунунда окъумадынъызмы? ⁶Мен сизлерге айтам: бу
ерде Алланынъ Сарайындан да буюк Адам бар. ⁷Эгер
сизлер «Мен къурбан дегиль, мерамет истейим» де-
ген сёзлернинъ манасыны бильген олсанъыз, сиз къаба-
атсыз адамларны къабаатламаз эдинъиз. ⁸Чюнки Инсан
Огълу — раатлыкъ кунюнинъ Раббисидир.

⁹Иса о ерден кетип, оларнынъ синаго-
гасына кельди. ¹⁰Анда къолу сакъатланып
къуругъан бир адам бар эди. Исадан:

12.9-14

Марк 3.1-6;
Лука 6.6-11.

— Къанунгъа коре, раатлыкъ куню хастаны теда-
вийлемек мумкюнми? — деп сорадылар. Керчектен исе
олар Оны къабаатламакъ ичюн бир себеп къыдыра
эдилер.

¹¹Иса оларгъа:

— Тасавур этинъыз: сизде бир къой бар ве о, раатлыкъ
куню къуюгъа тюшип кете. Арангъызда оны барып тар-
тып чыкъармагъан адам тапылырмы? — деди. ¹²— Инсан
исе къойдан не къадар чокъ къыйметлидир! Шунунъ
ичюн, къанун боюнджа раатлыкъ кунюнде яхшылыкъ
япмакъ мумкюн.

¹³Сонъ Иса о адамгъа:

— Къолунъны узат! — деди. О, сакъат къолуны
узаткъанынен, къуругъан къолу экинджи къолу киби
сагълам олды. ¹⁴Фериселер исе кетип топлаштылар ве
Исаны насыл этип ольдюрмеге акъыл таныштылар.

¹⁵Иса буны билип, о ерден кетти. Онынъ пешинден
чокъ адам юре эди. О эписини тедавийледиди, ¹⁶амма
Озю акъкъында кимсеге бир шей айтмагъа ясакъ этти.
¹⁷Шунунънен Ешяя пейгъамбер аркъалы айтылгъан
сёзлер мейдангъа кельди:

¹⁸ *«Мына — Мен сайлагъан Къулулм,
севгилим ве джанымнынъ чырагъы!
Мен Озь Рухумны Онъа береджем,
О исе адалетликни эписи халкъларгъа
илян этеджек.*

¹⁹ *Давалашмаз О ве къычырмаз,
кимсе Онынъ сесини эшитмейджек.*

²⁰ *Адалетликни гъалебеге кетирмегендже,
къопармаз О чатлакъ къамышны,*

сөндюрмез О тютөп тургъан фитильни.

²¹ Халкълар Онынъ адынен умют багълар».

²² Шундан сонъ Исанынъ алдына бир адамны кетирдилер. О кёр ве сагъыр тильсиз эди, чюнки оны

12.22-32

Марк 3.20-30;

Лука 11.14-23; 12.10.

джин ургъан. Иса оны тедавийледи, ве шу адам лаф этмеге ве корьмеге башлады. ²³ Буны корьген адамлар шашып къалдылар. Олар бир-бирине:

— Бу — Давутнынъ Огълу дегильми? — дедилер.

²⁴ Фериселер исе, буны эшитип:

— О, тек джинлернинъ башлыгъы Беэльзебулнынъ къуветинен джинлерни къувып чыкъара, — дедилер.

²⁵ Оларнынъ фикирлерини билип, Иса деди:

— Озь ичинден болюнген эр бир падишалыкъ йыкъылып бошар. Озь ичинде болюнген эр бир шеэр я да эв аякъта туралмаз. ²⁶ Эгер Иблис Иблисни къувып чыкъарса, о болюнип озь озюнен дженкеше. Сонъ онынъ падишалыгъы насыл тураджакъ?

²⁷ Эгер Мен джинлерни Беэльзебулнынъ кучюнен къувсам, сизлернинъ огъуларынгъыз оларны кимнинъ кучюнен къувып чыкъаралар? Шунынъ ичюн, озьлери сизлерни укюм этеджеклер. ²⁸ Эгер Мен Алланынъ Рухунен джинлерни къувып чыкъарсам, демек, Алланынъ Падишалыгъы сизлерге етип кельген. ²⁹ Эвнинъ сайби кучью бир адам олса, онынъ эвине хырсыз насыл тюшеджек? Амма башта кучью адамны багъласа, бутюн мал-мулькюни хырсызлап кетер.

³⁰ Ким Меннен берабер олмаса, Мангъа къаршы олур. Ким Меннен берабер джыймаса, о дагъыта. ³¹ Шунынъ

ичюн сизлерге айтам: инсанларнынъ эр бир гунасы ве куфюр сёзлери биле багъышланыр. Лякин Мукъаддес Рухкъа къаршы айтылгъан куфюр сёзлер багъышланмаз. ³² Ким Инсан Огълуна къаршы сёз айтса, багъышланыр. Лякин Мукъаддес Рухкъа къаршы сёз айтса — не бу дюньяда, не келеджек дюньяда багъышланмайджакъ.

³³ Эр бир терек озь мейвасындан танылыр. О вакъытта терекни ве мейвасыны яхшы я да ярамай, деп сайынъыз. ³⁴ Эй, йыланлар сойлары! Сиз яман олып, яхшы сёзлерни насыл айтып олурсынъыз? Адамнынъ юрегинде не олса, тили оны айта! ³⁵ Яхшы адам яхшылыкъ хазинесинден яхшылыкъ чыкъара. Яман адам озюнинъ яманлыкъ хазинесинден яманлыкъ чыкъара. ³⁶ Мен сизге шуны айтам: Ахирет куню инсанлар агъызларындан чыкъкъан эр бир бош сёз ичюн джевап береджеклер. ³⁷ Сёзлеринъиз иле сизни акълайджакълар я да къабаатлайджакълар.

12.33-37

Лука 6.43-45.

³⁸ О вакъытта бир къач Къанун оджасы ве ферисе Исагъа:

— Оджа, бизге бир бельги косътергенинъни истеймиз, — дедилер.

12.38-42

Марк 8.11-12;

Лука 11.29-32.

³⁹ Иса оларгъа джевап берип, шойле деди:

— Ярамай ве ороспу несиль бельги къыдыра, лякин Юнус пейгъамбернинъ бельгисинден гъайры оларгъа бельги берильмейджек. ⁴⁰ Юнус учь кунь ве учь гедже буюк балыкнынъ къурсагъы ичинде олгъаны киби, Инсан Огълу да шойле учь кунь ве учь гедже топракнынъ юрегинде оладжакъ. ⁴¹ Ниневе шеэринде яшагъанлар Ахирет кунюнде бу несильнен берабер котерилип,

оны к̄баатлайджак̄лар. Чюнки олар Юнуснын̄ ог-
реткенини эшитип, тѣвбе этилер. Мында исе Юнустан
буюкчеси бар! ⁴² Дженюп к̄ыраличеси Ахирет кунюн-
де бу несильнен берабер котерилип, оны к̄баатлар.
Чюнки о, Сулейманнын̄ икметли лафларыны динглемек
ичюн дюньянын̄ о бир четинден кельген эди. Мында
исе, Сулеймандан буюкче Сою бар!

⁴³ Арам рух инсандан чык̄к̄ъан сон̄ъ,
сувсуз ерлерде быралк̄ыланьп юре,
озюне раатланмаг̄ъа ер к̄ыдыра, амма тапалмай.

12.43-45

Лука 11.24-26.

⁴⁴ Сон̄ъ озюне: «Мен чык̄к̄ъан эвиме к̄айтып барайым
да», — дей. К̄айтып кельгенде исе, эвини бош, сипи-
рильген ве джыйыштырылг̄ъан алда тапа. ⁴⁵ О вак̄ыт
джин бара да, озюнин̄ янына башк̄ъа, даа бетер еди
джинни ала ве оларнен эвге кирип ерлеше. Сон̄ъра, о
адамнын̄ алы эвелькинден бетер ола. Бу ярамай несиль-
нин̄ алы да шойле оладжак̄ъ.

⁴⁶ Иса адамларнен субетлешип тург̄ъан
вак̄ытта, Онын̄ анасынен к̄ардашлары
эвинин̄ огюнде, тышта тура эдилер: олар
Исанен лаф этмеге истегенлер. ⁴⁷ Кимдир Исаг̄ъа:

12.46-50

Марк 3.31-35;

Лука 8.19-21.

— Анда, тышарыда анан̄ънен к̄ардашларын̄ъ, Сен-
нен лаф этмеге истейлер, — деди.

⁴⁸ Иса буны айтк̄ъан адамг̄ъа джевап берип:

— Меним анам ким? К̄ардашларым ким? — деди

⁴⁹ ве к̄олунен шегиртлерини косътерип:

— Мына, Меним анам ве к̄ардашларым! — деди.

⁵⁰ — Ким Коклердеки Бадамнын̄ ирадесини беджерсе,
о Меним к̄ардашым, к̄ыз к̄ардашым ве анамдыр.

¹Шу куню Иса, эвден чыккып, голь янын-да отурды. ²Онынъ эт-

13.1-9

Марк 4.1-9;
Лука 8.4-8.

рафында баяггы адам топланды. Иса къайыккъа чыккып отурмагъа медж-бур олды, бутюн халкъ исе ялыда турды. ³Иса оларгъа чокъ шейлер акъкъында кинаели икяелер айтты:

— Бир урукъ сачыджы тарлагъа чыкъа. ⁴О, урукъ сачкъанда, базы урукълар ёл кенарына тюше. Шу арада къушлар учып келелер де, урукъларны чокъуп, ёкъ этелер. ⁵Башкъа урукълар ташлы, топракъ аз олгъан ерге тюше ве тезден осип чыкъалар, чюнки топракъ бу ерде юфкъа экен. ⁶Кунеш чыкккъан сонъ исе, оларны якъа ве яхшы тамыр атмагъанларындан, фиданлар къурып къалалар.

⁷Башкъалары тикенлер арасына тюше, тикенлер тез осип урукъларны богъып ташлайлар.

⁸Даа башкъа урукълар исе яхшы топракъкъа тюшип, бир урукъ — юз къат, башкъасы — алтмыш ве даа башкъасы — отуз къат арткъач берекет берелер.

⁹Къулагъы барлар буны эшитсинлер!

¹⁰Шегиртлер, Онынъ янына келип:

— Сен не ичюн оларнен кинаели икяелер айттып лаф этесинъ? — деп сорадылар.

13.10-17

Марк 4.10-12;
Лука 8.9-10.

¹¹О, оларгъа джевап берип:

— Чюнки Кок Падишалыгъынынъ сырлары сизге ачылгъан, оларгъа исе къапалы, — деди. ¹²— Кимде бар олса, онъа даа бериледжек, ве онда арткъач оладжакъ. Кимде ёкъ олса, олгъаны да тутып алынаджакъ. ¹³Оларнен кинаели икяелер ярдымынен лаф этем, чюнки олар

бакъа ве корьмейлер, динълей ве эшитмейлер, ве анъламайлар. ¹⁴Ешаянынъ пейгъамберлиги оларда эда этиле:

*«Къулакъларынъызнен динълейджексиз,
амма анъламайджакъсыз,
козьлеринъизнен бакъаджакъсыз,
амма корип оламайджакъсыз.*

¹⁵ *Бу халкънынъ юреги бир шей анълап оламай,
къулакълары агъыр эшите,
оларнынъ козьлери де юмулгъан.*

*Бойледже, олар козьлеринен корьмезлер,
къулакъларынен эшитмезлер,
акъылларынен анъламазлар.*

*О бизлерни тедавийлер, деп
Манъа кельмезлер».*

¹⁶Сизинъ козьлеринъиз бахтлы, чюнки олар корелер. Къулакъларынъыз да бахтлы, чюнки эшителер.

¹⁷Сизге догърусыны айтам: чокъ пейгъамберлер ве инсафлы адамлар сиз корьгенинъизни корьмеге истедилер, лякин корьмедилер, сиз эшиткенлеринъизни эшитмеге истедилер, лякин эшитмедилер.

¹⁸Энди урлукъ сачыджы акъкъында кинаели икяенинъ манасыны динъленъиз.

¹⁹Алланынъ Падишалыгъы акъкъында

сёзни эшиткен, амма оны анъламагъан эр бир адамгъа яман Иблис келип, онынъ юрегинде сачылгъан сёзни-урлукъларны хырсызлап кете. Бойле адамлар тюшкен урлукъны алгъан ёл кенарындаки топраккъа ошайлар.

²⁰Урлукъ сачылгъан ташлы топракъ исе — сёзни эшитер-эшитмез къуванчнен къабул эткен сою. ²¹О, де бир шейге, де башкъа шейге дикъкъат этип, урлукъкъа озюнде тамыр

13.18-23

Марк 4.13-20;

Лука 8.11-15.

атмагъа бермей. Онынъ башына шу сёз ичюн къаза-беля кельсе ве оны къуваласалар, о бирден ёлундан къайта.

²² Башкъалары исе, урлукъны алгъан, тикенли топракъ киби: олар сёзни эшителер, амма аят къасеветлери ве зенгинликнен алданув сёзни басып богъа, ве урлукъ берекет бермей. ²³ Урлукъны алгъан яхшы топракъ исе сёзни эшиткен, онынъ манасына еткен адамларгъа ошай. Олардан базы адамлар — юз къат, башкъалары — алтмыш къат ве даа дигерлери — отуз къат зияде берекет берелер.

²⁴ Иса оларгъа даа бир кинаели икяе айтты:

— Кок Падишалыгъы неге ошай? Бир адам тарласына яхшы урлукъ сачкъан. ²⁵ Гедже, эписи ятып юкълагъанда, онынъ душманы келип, богъдай арасына зеэрли отларны сачып кете. ²⁶ Богъдай осип, башакъ чыкъаргъанда, зеэрли отлар да пейда олар. ²⁷ Къуллеры келип, эфендисинден: «Эфендимиз, сен тарлангъа яхшы урлукъ сачкъан эдинъ де. Айса бу зеэрли отлар къайдан келип чыкъкъан?» — деп сорадылар. ²⁸ «Бу — душманнынъ ишидир», — деди о. «Истесенъ, биз барып оларны тартып чыкъарармыз», — деди къуллер. ²⁹ «Керекмей, чюнки сизлер зеэрли отларны ёкъ эткенде, оларнен берабер богъдайны да бозарсыз. ³⁰ Оракъ вакъты кельгендже оларны тийменъиз, берабер осе берсинлер. Оракъ вакъты кельгенде, мен оракъчыларгъа: “Башта зеэрли отларны джыйынъыз ве обалап багъланъыз да, якъынъыз. Богъдайны исе меним анбарыма алып барынъыз”, — дейджем».

³¹ Иса оларгъа даа бир кинаели икяе айтты берди:

— Кок Падишалыгъы бир хардал урлукъына ошай. Адам оны алып, озъ тарласына сачкъан.

13.31-33

Марк 4.30-32;

Лука 13.18-21.

³² Эписи урлукълардан кичкене олса да, осип чыккъъан сонъ, бостандаки осюмликлер арасында энъ юксек ола. Терек киби оськен сонъ, къушлар учып келип, онынъ пытакъларында юва ясайлар.

³³ Сонъ Иса оларгъа даа бир кинаели икяе айтты:
— Кок Падишалыгъы бир къашыкъ маягъа ошай. Къадын оны алып, учъ буюк чанакъ* унгъа ташлай ве бутюн хамырыны къабарта.

³⁴ Иса буларнынъ эписини адамларгъа кинаели икяелернен ачып анълатты. О оларгъа эр шейни кинаели икяелернен айта эди, ³⁵ чюнки пейгъамбер ярдымынен айтылгъан сёз беджериледжек эди:

13.34-35

Марк 4.33-34.

*«Мен оларнен кинаели икяелер ярдымынен
лаф этеджем,*

дюнья яратылгъандан берли

гизли сырларны

Мен оларгъа анълатаджам».

³⁶ Шундан сонъ Иса, адамларны йиберип, эвге къайтты. Шегиртлери Онынъ алдына барып:

— Тарладаки зеэрли отлар акъкъында кинаели икяени бизлерге анълатып берсе, — дедилер.

³⁷ Иса оларгъа джевап берип:

— Яхшы урлукъны сачкъан — Инсан Огълудыр.

³⁸ Тарла исе — дюнья. Яхшы урлукълар — Алла Падишалыгъынынъ огъулары, зеэрли отлар исе — яман Иблиснинъ огъуларыдыр. ³⁹ Оларны сачкъан — Иблис-тир. Оракъ вакъты — дюньянынъ сонъу, оракъчылар

---

* 13.33 Учъ буюк чанакъ — къадимий юнанджа «учъ сатон». Бир сатон — къарарнен 12 литр.

исе — мелеклер. ⁴⁰ Зеэрли отларны насыл джыйып атеште якъсалар, бу дюньянынъ сонъунда да шойле оладжакъ. ⁴¹ Инсан Огълу Озь мелеклерини ёллайджакъ, ве олар гунагъа себеп олгъан ве яманлыкъ япып юргенлерни Онынъ Падишалыгъындан сайлап алып, ⁴² алевленип тургъан оджакъкъа ташлайджакълар. О ерде агълав ве тиш гъыджыртысы оладжакъ.

⁴³ О вакъытта инсафлы адамлар озь Бабаларынынъ Падишалыгъында кунеш киби парылдайджакълар. Къулагъы барлар буны эшитсинлер! — деди.

⁴⁴ — Кок Падишалыгъы тарлада сакълангъан хази-неге ошай. Бир адам оны тапып, кене сакълай ве къуван-на-къувана барып, бутюн мал-мулькюни сата да, шу тарланы ала.

⁴⁵ Кок Падишалыгъы даа неге ошай? О бунгъа ошай: бир алыш-веришнен огърашкъан адам яхшы инджилер къыдыра. ⁴⁶ Бир къыйметли инджини тапкъанда, о барып бутюн мал-мулькюни сатып, оны ала.

⁴⁷ Кок Падишалыгъы даа денъизге атылгъан балыкъ сачмасына ошай. О чешит тюрюлю балыкъларны тута.

⁴⁸ Сачма балыкъкъа толгъан сонъ, оны ялыгъа тартып чыкъардылар ве отурып, яхшы балыкъларны сайлап, сепетлерге къоялар, ярамай сойларыны исе котерип аталар. ⁴⁹ Дюньянынъ сонъунда да ойле оладжакъ: мелеклер чыкъып, яман адамларны инсафлы адамларнынъ арасындан айырып, ⁵⁰ оларны алевленип тургъан оджакъкъа ташлайджакълар. О ерде агълавлар ве тиш гъыджыртысы оладжакъ. ⁵¹ Буларнынъ эписини анъладынъызмы? — деп сорады Иса.

— Эбет, — деди олар.

⁵² Иса оларгъа:

— Демек, Кок Падишалыгъы акъкъында огретювни къабул эткен эр бир Къанун оджасы, озь хазине-синден янгъы ве эски шейлерни чыкъаргъан эв саибине ошай, — деди.

⁵³ Иса бу кинаели икяелерни айткъан сонъ, о ерден кетти. ⁵⁴ Озюнинъ юртуна келип, ерли халкънынъ синагогасында огрете башлады. Оны динълегенлер шашып къала эдилер.

13.53-58

Марк 6.1-6;

Лука 4.16-30.

— О къадар акъыл ве къудрет Онъа къайдан кельген? — дей эди олар. ⁵⁵ — Дюльгернинъ огълу дегильми О? Анасынынъ ады Меръем, къардашлары исе Якъуп, Юсуф*, Симон ве Иуда дегильми? ⁵⁶ Онынъ эписи къыз къардашлары мында, бизим янымызда яшамайлармы?

⁵⁷ Шунынъ ичюн олар Оны ред эттилер. Иса исе оларгъа:

— Пейгъамберге эр ерде урмет этелер, тек озь вета-нынъда ве озь эвинде Онынъ къадрине етмейлер, — деди.

⁵⁸ Оларнынъ иманы олмагъаны ичюн, о ерде О чокъ аджайип шейлер япмады.

¹ Шу вакъытта ви-
ляет укюмдары Ирод**

Иса акъкъында эши-

тип, ² озюнинъ хызметчилерине:

14.1-12

Марк 6.14-29;

Лука 9.7-9.

* **13.55** Юсуф — базы эльязмаларда «Йосе» ве «Юхан» адлары-нен косътериле.

** **14.1** Ирод — Ирод Антипа, «Буюк Ирод»нынъ огълу.

– Бу – Сувгъа Батырыджы Ягъядыр! О, олюерден къайтып тирильген! Шунунъ ичюн онда аджайип шейлер япмагъа кучю бар, — деди.

³⁻⁴Мына бу Ирод, озь къардашы Филиппинъ сабыкъ апайы Иродияны озюнинъ апайы этип алгъан эди. Сонъ Ягъя онъа: «Къанун боюнджа санъа бу къадынны апай этип алмагъа олмай», — дей эди. Шунунъ ичюн Ирод, Ягъяны якъалап, элини-аягъыны зынджырларнен багълап, зиндангъа аткъан эди. ⁵Ирод Ягъяны ольдюрмеге истеди, амма халкътан къоркъа эди, чюнки олар Ягъяны пейгъамбер, деп сая эдилер.

⁶Ироднынъ догъгъан кунюне багъышлангъан зияфетте Иродиянынъ къызы мусафирлер огюне чыкып ойнады. Падиша онынъ ойнагъаныны пек бегенип, ⁷о не истесе бермеге азыр олгъанына ант этти.

⁸Къыз исе анасы огреткени киби: «Манъа мында Сувгъа Батырыджы Ягъянынъ башыны табакъта кетирип бер!» — деди.

⁹Падишаны къайгъы басса да, мусафирлер огюнде ант эткени ичюн, башны кетирсинлер, деп эмир этти.

¹⁰Джеллятны йиберип, Ягъянынъ башыны алдырды.

¹¹Онынъ башыны табакъта кетирип, къызгъа бердилер, о исе анасына алып барды. ¹²Ягъянынъ шегиртлери келип, онынъ беденини алып дефн эттилер. Сонъ барып, бу акъта Исагъа хабер бердилер.

¹³Иса буны бильгенинен, бир Озю къайыккъа чыкып, андан, адам олмагъан бир ерге кетти. Амма адамлар бу акъта бильдилер, озь шеэрлеринден

14.13-21

Марк 6.30-44;

Лука 9.10-17;

Юхан 6.1-14.

чыкъып, Онынъ артындан джаяв кеттилер. ¹⁴ Иса къайыкътан тюшип, чокъ адамларны корьди. О адамларны адждыды ве оларнынъ арасында олгъан хаста адамларны тедавийледи.

¹⁵ Акъшам тюшкенинен, шегиртлери Онынъ янына келип:

— Бу ерде адамлар яшамай экен, энди кеч олды. Адамларны ййбер, этрафтаки койлерге барып, озьлерине аш сатын алсынлар, — дедилер. ¹⁶ Лякин Иса:

— Олар кетмесе де олур, сизлер оларгъа аш беринъиз, — деди.

¹⁷ — Бу ерде бизде тек беш отъмек ве эки балыгъымыз бар, башкъа бир шей ёкъ, — дедилер Онга.

¹⁸ — Оларны бу ерге, Мангъа кетиринъиз, — деди Иса.

¹⁹ Сонъ О адамларгъа от устуне отурмакъны буюрды. Беш отъмекнен эки балыкъны алды, козьлерини коклерге котерип шукюр этти. Отъмеклерни больди ве шегиртлерине берди, олар исе адамларгъа даркъаттылар. ²⁰ Эр кес ашап тойды. Даа артып къалгъан отъмеклернинъ парчаларыны толу он эки сепет джыйдылар. ²¹ Ашагъанлар исе къадынлар ве балалардан гъайры беш бинъ адам эди.

²² Бундан сонъ, Иса шегиртлерине, тез-тез къайыккъа отурып, гольнинъ къаршы ялысына Ондан эвель кечмеге

14.22-33

Марк 6.45-52;

Юхан 6.15-21.

буюрды. Озю исе адамларны ййбереджек эди. ²³ Адамларны ййберген сонъ, бир Озю дува окъумакъ ичюн дагъгъа чыкты. Акъшам олгъанда, о ерде ялынъыз Озю эди. ²⁴ Къайыкъ исе ялыдан узакъта олып, далгъаларнен куреше эди, чюнки ель къайыккъа къаршы эсе эди. ²⁵ Танъ атмаздан эвель Иса шегиртлери тарафына

ёл алды. О голь устюнден юрип кетти. ²⁶ Олар исе Онынъ голь устюнден юрип келеяткъаныны корип, пек къоркътылар.

— Бу — бир хаялеттир! — деп, къоркъкъанларындан кыгычырдылар.

²⁷ Лякин Иса шу анъ оларнен лаф этип башлады:

— Джесюр олунъыз! Бу — Меним! Къоркъманъыз! — деди.

²⁸ О вакъытта Пётр:

— Я Раббим, эгер бу Сен олсанъ, манъа буюр, мен сув устюнде юрип Сенинъ янынъа барайым! — деди. ²⁹ Иса:
— Кель! — деди.

Пётр къайыкътан чыкъып, сув устюнден Исагъа таба кетти.

³⁰ Лякин ельнинъ кучюни сезип, къоркъты ве бата башлады.

— Я Раббим, мени къуртар! — деп багъырды.

³¹ Иса шу анъ къолуны узатып, оны тутты да:

— Эй, иманы аз олгъан, сен не ичюн шубелендинъ? — деди.

³² Олар къайыкъкъа отургъанларынен, ель тынды.

³³ Къайыкътаки шегиртлер исе Исагъа бель букип:

— Керчектен де Сен — Алланынъ Огълусынъ! — дедилер.

³⁴ Гольни кечип, олар Геннесаретте ялыгъа етип кельдилер. ³⁵ О ернинъ

14.34-36
Марк 6.53-56.

адамлары Исаны таныдылар. Бутюн этрафларгъа хабер ёллап, эписи хасталарны Онынъ алдына кетирдилер.

³⁶ Тек урбасынынъ этегине тиймек ичюн Ондан рухсет сорай эдилер, тийгенлер исе эписи тедавийлендилер.

¹О вакъытта Ерусалимден Къанун оджалары ве фериселер, Исанынъ алдына келип, суаль бердилер:

15.1-20
Марк 7.1-23.

²— Сенинъ шегиртлеринъ баба-деделеримизнинъ урф-адетлерини не ичюн бозалар?³ Аш ашамаздан эвель къолларыны ювмайлар...

³Иса оларгъа джевап берип:

— Я сизлер озъ урф-адетинъиз ичюн Алланынъ эмирини не ичюн бозасыз?⁴ — деди. ⁴— Алла: «Ана-бабанъны урьмет эт» ве «Бабасыны я да анасыны къаргъагъан адам ольдюрильсин», — деди. ⁵Амма сиз: «Ким бабасына я да анасына: “Меним сангъа береджек олгъан ярдымым Аллагъа багъышлана”, — десе, ⁶о бабасыны я да анасыны урьмет этмесе де олур», — дейсиз. Шунунънен, сиз озюнъизнинъ урф-адетинъиз ичюн Алланынъ эмирини ред этесиз. ⁷Эй, экиюзлюлер! Сизинъ акъкъынъызда айткъан Ешая пейгъамбернинъ сёзлери яхшы:

⁸ «Бу халкъ Мени тек тильнен урьмет эте, юреклери исе Менден пек узакъ.

⁹ Бошуна Мангъа табына олар, инсан эмирлерини берип огретелер».

¹⁰Сонъ Иса халкъны янына чагъырып, оларгъа: — Мени динълеп, анъламагъа тырышынъыз!

¹¹Агъызгъа кирген шей дегиль, агъзындан чыккъан шей исе инсанны арам эте, — деди.

¹²О вакъытта шегиртлери Онынъ янына келип:

— Фериселер бу сёзлеринъни эшитип, пек ачулангъанларыны билесинъми?⁹ — дедилер.

¹³ Иса оларгъа джевап берип:

— Меним Бабам сачмагъан эр бир осюмлик тьюбютамырынен сувурылып ташланаджакъ. ¹⁴ Оларны къалдырынъыз! Олар — сокъурларнынъ кёр етекчилеридир. Эгер сокъур сокъурны етеклеп юрсе, олар экиси де чукъургъа тюшип кетерлер, — деди.

¹⁵ Пётр Онъа:

— Бизге бу кинаели икяени анълатып бер! — деди. ¹⁶ Иса:

— Сизлер де ойле акъылсызларсынъызмы?

¹⁷ Агъызгъа кирген эр бир шей ашкъазангъа кечип, аякъёлгъа чыкъып кеткенини даа анъламадынъызмы?

¹⁸ Амма агъыздан чыкъкъан шейлер юректен чыкълалар. Булар да адамны арам этелер. ¹⁹ Чюнки адамнынъ юрегинде яман фикирлер, адам ольдюрюви, аиле садыкълыгъыны бозуву, ороспулыкъ, хырсызлыкъ, ялан шаатлыкъ, куфюр сёзлер догъып, ондан чыкълалар. ²⁰ Мына бу шейлер адамны арам эте. Кирили къолларнен аш ашмакъ исе, адамны арам этмей, — деди.

²¹ Иса о ерден чыкъып, Тир ве Сидон юртларына кетти. ²² Анда Оннынъ алдына, шу ерлерде яшагъан бир ханаанлы къадын кельди.

— Эфендим, Давутнынъ Огълу, мени аджы! Къызымны джин урды, ве пек къыйнай, — деп къычырды.

²³ Лякин Иса онъа бир сёз биле къайтармады. Шегиртлери келип:

— Айтса онъа, кетсин! Артымыздан къычырып юре, — деп Исагъа риджа эттилер. ²⁴ Иса:

— Мен тек Исраиль халкъынынъ адашкъан къойларына йиберильген эдим, — деди.

15.21-28

Марк 7.24-30.

²⁵ Амма къадын якъынджа келип, Исанынъ алдында озюни ерге ташлады ве:

— Эфендим, манъа ярдым эт! — деди.

²⁶ — Балалардан отъмекни алып, копеклерге ташламакъ яхшы дегиль, — деди Иса.

²⁷ — Эбет, Эфендим, амма копеклер де эфендисининъ софрасындан тюшкен отъмек уфакъларыны ашайлар! — деди къадын. Сонъ Иса:

²⁸ — Эй къадын, сенинъ иманынъ буюк! Истегенинъ олсун! — деди.

Къадыннынъ къызы шу анъ тедавийленди.

²⁹ Иса о ерден кетти ве, Озь ёлуны Галилея голю боюнда девам этип, андаки бир дагъгъа чыкъты ве отурды. ³⁰ Онынъ янына пек чокъ адам топланды. Олар озълеринен топал, кёр, сакъат, сагъыр тильсиз ве чокътан-чокъ башкъа хасталарны алып келип, Исанынъ аякълары алдына къойдылар. Иса исе оларны тедавийледи. ³¹ Тильсизлер лаф эткенлерини, сакъатлар сагълам олгъанларыны, топаллар юргенлерини, кёрларнынъ козьлери ачылгъаныны корип, халкъ шашып къалды ве Израильнинъ Алласыны алгъышлады.

³² Иса, шегиртлерини янына чагъырып, оларгъа:

15.32-39

Марк 8.1-10.

— Халкъны аджыйым, чюнки учъ кунъ Меним алдымда туралар, ашамагъа исе ич бир шейлери ёкъ. Мен оларны ач къалдырып йибермеге истемейим, даа ёлда олар такъаттан кесильмесинлер, — деди.

³³ Шегиртлери Онъа:

— Бу сахрада о къадар адамны тойдурмакъ ичюн отъмекни къайдан алайыкъ? — дедилер.

³⁴ — Не къадар отъмегинъиз бар? — деп сорады Иса.
— Еди дане ве бир къач балычгытмыз бар, — деди олар.

³⁵ Иса адамларгъа ерге отурмакъны буюрып, ³⁶ еди отъмекни ве балыкъларны алды, шукюр этип пителерни парчалады ве шегиртлерине берди, олар исе халкъкъа даркъаттылар. ³⁷ Эписи ашап тойдылар ве артып къалгъан отъмек парчаларындан даа толу еди буюк сепет топладылар. ³⁸ Ашагъанлар исе къадынлар ве балалардан гъайры дёрт бинъ адам эди. ³⁹ Иса халкъны йиберип, къайыкъкъа чыкъты ве Магдала этрафларына кетти.

¹ Фериселер ве саддукийлер Исаны сынамакъ макъсадынен

16.1-4

Марк 8.11-13;
Лука 12.54-56.

Онынъ алдына келип, коктен бельги косьтергенини талап эттилер. ² Иса исе

оларгъа джевап берип:

— Акъшам тюшкенде, сиз: «Кок къырмазы тюсте, ава ачыкъ оладжакъ», — дейсиз. ³ Саба эрте исе: «Кок къюю къырмазы тюсте ве оны булутлар къапаткъан, бугунъ фуртуна оладжакъ», — дейсиз. Сиз кок юзюне бакъып, оладжакъ аваны айта билесиз, заманнынъ аляметлерини исе айырып оламайсызмы? ⁴ Ярамай ве ороспу несиль бельги къыдыра, лякин Юнуснынъ бельгисинден гъайры оларгъа бельги берильмейджек, — деди ве оларны къалдырып кетти.

⁵ Башкъа ялыгъа етип кельген шегиртлер янларына отъмек алмагъа унуткъанлар. ⁶ Иса оларгъа:

16.5-12

Марк 8.14-21.

— Бакъынъыз, фериселернен саддукийлернинъ маясында сакъынынъыз! — деди.

⁷Олар исе озъара: «Буны отъмек алмагъанымыз ичюн айтты», — дедилер. ⁸Иса, бу акъта билип, оларгъа:

— Эй иманы аз олгъанлар! Сиз не ичюн озъара, янымызда отъмек ёкъ, дейсиз? ⁹Буны даа анъламайсынъызмы? Беш дане отъмекни беш бинъ адам ашап, даа не къадар сепет отъмек парчаларыны джыйып алгъанынъыз акъылынъыздамы? ¹⁰Я еди отъмек дёрт бинъ адам ичюн? О вакъыт къач буюк сепет джыйдынъыз? ¹¹Мен сизлерге: «Фериселер ве саддукийлернинъ маясында сакът олунъыз», — дегеним отъмек акъкъында олмагъаныны насыл анъламайсынъыз? — деди.

¹²Шундан сонъ шегиртлер, Иса оларгъа отъмек маясында дегиль, фериселер ве саддукийлернинъ огретювинден сакът олмакъ кереклигини айткъаныны анъладылар.

¹³Филипнинъ Кайсарейасы этрафларына кельген Иса, Озь шегиртлеринден:

— Адамлар Инсан Огълуны ким деп саялар? — деп сорады.

¹⁴— Базылары Сени Сувгъа Батырыджы Ягъя, башкъалары — Ильяс, дигерлери исе — Йирмея, я да пейгъамберлерден бириси деп саялар, — деди шегиртлер. ¹⁵Иса олардан:

— Я сизлер Мени ким деп саясыз? — деп сорай.

¹⁶Симон Пётр джевап берип:

— Сен — Месихсинъ, Тири Алланынъ Огълусынъ! — деди. ¹⁷Иса онъа:

— Сен бахтлы адамсынъ, Симон Бар-йона! Чюнки бу сырны санъа къан ве беден дегиль, Меним Коклердеки

16.13-20

Марк 8.27-30;

Лука 9.18-21.

Бадам ачты. ¹⁸ Шунунъ ичюн Мен санъа айтам: сен — Пётрсынъ* ве бу къаянынъ устюнде Мен Озь Топлашувымны** къураджам. Оны олюлер дюнъясынынъ кучълери биле енъип оламайджакълар. ¹⁹ Кок Падишалыгъынынъ анахтарларыны санъа береджем. Ер юзюнде сен нени ясакъ этсенъ, коклерде де шуны ясакъ этеджеклер. Ер юзюнде сен нени рухсет этсенъ, коклерде де шуны рухсет этеджеклер, — деди.

²⁰ Сонъ Иса шегиртерине Озюни Месих олгъаны акъкъында кимсеге айтмагъа кесен-кес ясакъ этти.

²¹ Шу вакъыттан башлап, Иса шегиртерине Онъа Ерусалимге бармагъа кереклигини, анда акъсакълалар, баш руханийлер ве Къанун оджалары къолунда чокъ азап чекип, ольдюриледжегини, амма учюнджи куню тириледжегини ачыкъ-айдын айтып башлады.

16.21-28

Марк 8.31–9.1;

Лука 9.22-27.

²² Пётр Оны четке чекип:

— Алла сакъласын, Раббим! Сеннен бойле шей ич бир вакъыт олмаз! — деп, Оны азарлап башлады.

²³ Иса исе айланып:

— Ёкъ ол козюмден, Иблис! Сен Мени ёлдан урасынъ! Сен Алланынъ ишлерини дегиль, адам ишлерини тюшюнесинъ, — деди Пётргъа.

²⁴ Сонъ Иса Озь шегиртерине:

— Эгер ким Меним артымдан кетмеге истесе, озюнден вазгечсин, озь хачыны котерсин ве пешимден

* **16.18** Пётр — къадимий юнанджадан «къая».

** **16.18** Топлашув — Аллагъа инангъан ве Исанынъ огретювини къабул эткен адамларнынъ топлашуву.

юрсюн! — деди.²⁵ — Ким озь джаныны къртуртармагъа истесе, оны джояджакъ. Лякин ким Мен ичюн джаныны берсе, о, джаныны тападжакъ.²⁶ Эгер инсан бутюн дюньяны басып алса да, озь джанына зарар кетирсе, бунынъ файдасы не олур?²⁷ Инсан, озь джаныны къртуртармакъ ичюн, не берир?²⁷ Инсан Огълу Озь Бабасы шанынынъ нурунда, Онынъ мелеклеринен берабер келеджек ве эр кимни япкъанына коре мукъфатлайджакъ.²⁸ Сизге догърусыны айтам: бу ерде тургъанлардан базылары даа олюм корьмегендже, Инсан Огълунынъ Озь Падишалыгъынен берабер кельгенини кореджеклер.

¹Алты кунъ кечкен сонъ, Иса Пётрны, Якъупны ве онынъ кърдашы Юханны янына алды ве тек оларнен юксек бир дагъгъа котерильди.

17.1-13

Марк 9.2-13;

Лука 9.28-36.

²Исанынъ бутюн корюнюши оларнынъ козьлери огюнде денъишти: Онынъ бети кунеш киби парылдады, урбасы исе козь къамаштырып бем-беяз олды.³ Ве мына, оларнынъ огюнде Муса ве Ильяс пейда олдылар да, Исанен субетлешип башладылар.

⁴Пётр Исагъа:

— Раббим, бу ерде бизге не яхшы я! Эгер истесенъ, мен мында учъ чалаш кърурайым: бириси Сангъа, бириси Мусагъа ве бириси Ильяскъа олур, — деди.

⁵Пётр бу сёзлерни даа айткъанда, бирден бир нур сачкъан булут пейда олып, оларны кольгесинен къапатты. Шу булут ичинден бир сес чыкъты:

— Бу — Меним севимли Огълумдыр, Мен Ондан разым! Оны динъленъиз!

⁶Бу сесни эшиткен шегиртлер буюк бир къоркъуда ерге йыкъылдылар. ⁷Иса, оларнынъ янына келип, оларгъа тийди де:

— Къоркъманъыз, турунъыз! — деди.

⁸Шегиртлер козьлерини котерип, янларында Исадан гъайры кимсени корьмедилер. ⁹Дагъдан тюшкенде, Иса шегиртлерине:

— Инсан Огълу олюерден тирильмегендже, мында корьген шейлерни кимсеге айтманъыз, — деп буюрды.

¹⁰Шегиртлери Ондан:

— Не ичюн Къанун оджалары: «Башта Ильяс кельмек керек», — дейлер? — деп сорадылар. ¹¹Иса оларгъа джевап берип:

— Бу керчек, башта Ильяс келип, эр шейни азырламакъ керек, — деди. ¹²— Мен сизлерге айтам: Ильяс энди кельди, амма оны танымадылар ве онен истеген шейлерни яптылар. Шойле де Инсан Огълу оларнынъ къолларындан чокъ азап чекмеге меджбур.

¹³О вакъытта шегиртлер, Иса оларгъа Сувгъа Батырыджы Ягъя акъкъында айткъаныны анъладылар.

¹⁴Олар халкъкъа къайтып кельгенде, бир адам, Исагъа якъынлашып, тиз чёкти де:

17.14-20

Марк 9.14-29;
Лука 9.37-43а.

¹⁵— Эфендим, огълума мерамет эт! Онда тутарыкъ хасталыгъы бар, о пек чекише. Сыкъ-сыкъ де атешке, де сувгъа дала, — деди. ¹⁶— Баламны Сенинъ шегиртлеринъе кетирдим, амма олар оны тедавийлеп оламадылар.

¹⁷ — Эй имансыз ве бозукъ адамлар! Мен сизнен даа чокъ вакъыт оладжаммы?! Сизни даа чокъ вакъыт чы-дайджаммы?! Баланы бу ерге, Меним алдыма кетири-нъиз! — деди Иса.

¹⁸ Иса джинге чыкъмагъа эмир берди, ве джин чыкъты, бала исе шу анъ тедавийленди. ¹⁹ Сонъ шегиртлер, Иса бир Озю къалгъанда, Онъа якъын-лашып:

— Биз джинни не ичюн къувуып чыкъаралмадыкъ? — деп сорадылар. ²⁰⁻²¹ Иса оларгъа:

— Чюнки сизинъ иманынъыз аз. Сизге догърусыны айтам: сизинъ бир хардал урлугъы къадар иманынъыз олгъанда, сиз мына бу дагъгъа: «Бу ерден о ерге кочъ», — дейджек сиз, ве о кочеджек. Сонъ сиз япалмайджакъ шей олмайджакъ, — деди.

²² Иса шегиртлеринен Галилеяда ол-гъанда, О, оларгъа:

— Инсан Огълуны адамларнынъ къолуна тутып береджеклер ²³ ве ольдюреджеклер, амма учюнджи куню тириледжек, — деди. Сонъ шегиртлерни буюк бир гъам басты.

²⁴ Олар Кафарнаумгъа кельгенлеринде, Алла Сарайынынъ салымыны* топлайдылары Пётрнынъ алдына келип:

— Сизлернинъ Оджанъыз Сарай салымыны бере-ми? — деп сорадылар. Пётр:

17.22-23

Марк 9.30-32;

Лука 9.43б-45.

* **17.24** Алла Сарайынынъ салымы — юнанджа «дидрахма», эки драхма. Еудийлер Алланынъ Сарайы ичюн эр йыл эки кунлюк иш акъкъына тень кельген салымны бере эдилер.

— Бере! — деди.

²⁵ О эвге кирген сонъ, Иса биринджи лаф ачты:

— Симон, сенинъ фикиринъ насыл? Бу дюнья падишалары салым я да ясакъны кимден алалар? Озь огъуларынъданмы я да ябанджыларданмы?

²⁶ — Ябанджылардан, — деди Онъа Пётр.

— Ойле олса, озь огъулары салымдан азат экен де, — деди Иса. ²⁷ — Амма салым топлайыджыларынынъ джаныны агъыртмамакъ ичюн, сен гольге барып балыкъ таягъы ташла. Биринджи тутулгъан балыкъны алып, агъзыны ачсанъ, бир акъча* тапарсынъ. Акъчаны алып, экимиз ичюн оларгъа салым бер, — деди Иса.

¹ О вакъытта шегиртлер, Исанынъ алдына келип:

— Кок Падишалыгъында энъ буюк адам ким оладжакъ? — деген суальни

бердилер.

² Иса янына бир баланы чагъырып, оны оларнынъ арасына къойды ве:

³ — Сизлерге догърусыны айтам: эгер сиз денъишменъиз ве балалар киби олмасанъыз, Кок Падишалыгъына кирмесиз. ⁴ Ким бу бала киби озюни ашада тутып юрсе, Кок Падишалыгъында энъ муим оладжакъ, — деди. ⁵ — Ким бу бала киби бир баланы Мен ичюн къабул этсе, о Мени къабул эте.

18.1-5

Марк 9.33-37;

Лука 9.46-48.

* **17.27** Акъча — юнанджа «статер», демек дёрт драхма.

⁶Ким исе Мангъа инангъан бу кучюк-лерден бирисини ёлдан урса, онынъ бой-нуна эшек айландыргъан дегирмен та-шыны асып денгизнинъ чукъур еринде богъсалар, о ичюн яхшыджа олур эди.

18.6-9Марк 9.42-48;
Лука 17.1-2.

⁷Бу дюньянынъ алына беля, чюнки инсанны гунагъа тюшюрген шейлер чокъ! Бойле шейлер олмакъ керек. Амма гунагъа себепчи олгъан адамнынъ алына беля!

⁸Эгер къолунъ я да аягъынъ сени ёлдан урса, оны кесип, озюньден узакъча ташла. Сен чолакъ я да топал олсанъ да, эбедий аяткъа киреджексинъ. Бу, эки къолнен, эки аякънен эбедий атешке ташлангъанынъдан яхшыдыр. ⁹Эгер козюнь сени ёлдан урса, оны чыкъарып ал да, озюньден узакъча ташла. Сен бир козьнен олсанъ да, эбедий аяткъа киреджексинъ. Бу, эки козьнен джеэннем атешине ташлангъанынъдан яхшыдыр.

¹⁰⁻¹¹Бакъынъыз, бу кучюклерден бирисине биле нефретлеменъиз. Мен сизге айтам: оларнынъ мелеклери эр вакъыт Меним Коктеки Бадамнынъ огюнде туралар.

18.10-14

Лука 15.3-7.

¹²Сизлернинъ фикирингиз насыл? Эгер бир адамнынъ юз баш къою олып, олардан бириси адашса, о докъсан докъзузыны дагъларда къалдырып, адашкъан союны къыдырмагъа бармазмы? ¹³Оны тапкъанда исе, сизге догърусыны айтам: адашмагъан докъсан докъузындан зияде, шу бир къой ичюн къуванаджакъ. ¹⁴Ойле де Коклердеки Бабангъыз бу кучюклерден бирисининъ биле ольгенини истемей.

¹⁵Эгер сенинъ дин къардашынынъ сангъа къаршы гуна япса, онынъ алдына барып,

18.15-20

Лука 17.3.

тек юзъге-юзъ лаф этип, къабаатыны онъа косътер. О сени динълесе, сен агъанъны озюнге къайтардынъ. ¹⁶ Эгер сени динълемесе, озюнгънен даа бир я да эки адамны алып бар, чюнки «эр бир олгъан шей эки я да учъ шаатнен тас-дыкъланмакъ керек». ¹⁷ Эгер оларгъа да къулакъ асмаса, иманлыларнынъ топлашувына айт. Эгер иманлыларнынъ топлашувына да къулакъ асмаса, сен ичюн о, Аллагъа инанмагъан я да салым топлайджысы киби олсун.

¹⁸ Сизге догърусыны айтам: ер юзюнде сизлер нени ясакъ этсенъиз, кокте де ясакъ этиледжек. Ер юзюнде нени рухсет этсенъиз, кокте де рухсет этиледжек.

¹⁹ Сизге даа айтам: эгер экинъиз берабер бир шей акъкъында дува окъумагъа мында, бу дюньяда келишсенеъиз, Меним Коктеки Бабам буны беджерир. ²⁰ Чюнки эки я да учъ адам Меним ичюн топланса, Мен шу ерде оларнынъ арасында олурым.

²¹ Шу вакъытта Пётр келип Исагъа:

— Раббим, эгер дин къардашым мангъа къаршы гуна япса, мен къач кере оны багъышлайджам? Еди кереми? — деди. ²² Иса онъа:

— Ёкъ, еди кере дегиль, етмиш кере едишер, — деди. ²³ — Бунынъ ичюн Кок Падишалыгъы бунгъа ошай: бир падиша озъ хызметчилеринден борджларыны алмагъа истеген. ²⁴ Пара сайып башлангъанда, онъа он бинъ чувал алтын* борджу олгъан бир адамны онынъ алдына кетирдилер. ²⁵ Борджуны одемеге бир шейи олмагъаны ичюн, падиша онъа озюни, апайыны, балаларыны ве

---

* **18.24** Он бинъ чувал алтын — къадимий юнанджа «он бинъ талантон». Бир талантон — 35 кило алтынгъа тенъ.

бутюн мал-мулькюни сатып, борджуны бермесини буюрды. ²⁶ Хызметчи исе ерге йыктылып, падишагъа яварды: «Сабыр этинъ, мен сизге эписини къайтарырым!» — деди. ²⁷ Озь хызметчисини аджып, падиша оны йиберди ве борджуны багъышлады. ²⁸ О хызметчи исе кетип, озюне юз динар борджу олгъан бир аркъадашыны тапты ве онынъ богъазына япышып: «Менден алгъан борджунъны къайтар!» — деп богъып башлады. ²⁹ Аркъадашы исе онынъ аякълары янына ерге йыктылып: «Сабыр эт, мен сангъа эписини къайтарырым!» — деп яварды. ³⁰ Амма о бунгъа разы олмады, барып, борджуны къайтармагъандже аркъадашыны зиндангъа къапаттырды. ³¹ Бу вакъианы корьген башкъа хызметчилернинъ джанлары пек агъырды, ве олар барып, падишагъа олгъан шейни айттылар. ³² О вакъыт падиша хызметчисини алдына чагъырып: «Эй ярамай къул! Мангъа яваргъанынъ ичюн, мен сенинъ бутюн борджунъны багъышладым. ³³ Мен сени аджыгъаным киби, сен де аркъадашынынъ аджысангъ олмаз эдими?» — деди. ³⁴ Сонъ ачувангъан падиша, бутюн борджуны телемендже хызметчисини апсхане джезалайдыджыларнынъ къолуна берди. ³⁵ Бойледже, эгер сизлернинъ эр бирингиз озь аркъадашынгъызны джан-юректен багъышлама-сангъыз, Меним Коктеки Бабам да сизлернен ойле япар.

¹Иса бу сёзлерни айтып битиргенинен, Галилеядан кетип, Иордан озенининъ артындаки Еудие топракъларына кельди.

19.1-12

Марк 10.1-12.

²Онынъ пешинден чокъ адамлар кетилер, ве О оларны анда тедавийледи.

³ Исаны сынамакъ ниетинен, фериселер Онынъ алдына келип:

— Акъайгъа олур-олмаз себепке коре озь апайындан къанун боюнджа айырылмакъ мумкюнми? — деген суальни бердилер. ⁴ Иса оларгъа шойле джевап берди:

— Я сиз окъумадынъызмы? Яратыджи тап башындан адамларны «акъай ве апай этип яратты» ⁵ ве: «*Шу себептен акъай, ана-бабасыны къалдырып, озь апайына япышаджакъ ве олар экиси бир вуджут оладжакълар*», — деди. ⁶ Бойледже, олар энди эки дегиль, бир беден сайылалар. Алла къошкъаныны адам айыртмасын.

⁷ Олар Исагъа:

— Ойле олса, Муса не ичюн, акъай апайындан айырылса, айырув кягъытыны язып бермеге эмир эткен? — дедилер. ⁸ О оларгъа:

— Юреклеринъиз таш киби олгъаны ичюн, Муса сизлерге апайларынынъизнен айырылмагъа рухсет берген, — деди. — Лякин башта бойле дегиль эди.

⁹ — Мен сизлерге айтам: ким озь апайындан аиле садыкълыгъы бозувындан башкъа себеп тапып, айырылса ве башкъасына эвленсе, садыкълыкъны бозып гуна япа, — деди Иса. ¹⁰ Шегиртлери Исагъа:

— Эгер акъай эвленювге шойле бакъса, эвленмегени яхшы олур эди! — дедилер. ¹¹ Иса оларгъа:

— Бу айткъанны эр кес къабул этип оламайлар. Оны тек Алла къабилиет берген адамлар анълай. ¹² Базы адамлар догъгъан кунюнден акъайлыгъыны косътерип оламайлар. Башкъаларыны исе адамлар ойле япалар. Даа башкъалары Кок Падишалыгъы ичюн озьлери

эвленювден вазгечелер. Ким буны къабул этип олса, къабул этсин! — деди.

¹³ О вакъытта Исагъа, башларына къолларыны къойып дува окъусын деп, балаларны кетирдилер. Шегиртлери исе оларгъа ёл бермедилер. ¹⁴ Иса оларгъа:

19.13-15

Марк 10.13-16;

Лука 18.15-17.

— Балаларгъа кельмеге ёл ачынъыз, оларны токътатманъыз, Меним алдыма кельсинлер, чюнки Алланынъ Падишалыгъы оларнынъкидир, — деди ¹⁵ ве оларнынъ башларына къолларыны къойгъан сонъ, о ерден кетти.

¹⁶ Бир кунъ Онъа бир адам келе ве:

— Оджа! Эбедий аяткъа кирмек ичюн насыл яхшылыкъ япайым? — деп сорай. ¹⁷ Иса онъа:

19.16-30

Марк 10.17-31;

Лука 18.18-30.

— Сен Менден яхшылыкъ акъкъында не сорайсынъ? Тек бир Алла яхшыдыр. Эгер эбедий аяткъа кирмеге истесенъ, эмирлерни беджер, — деди.

¹⁸ — Къайсыларны? — деп сорады о. Иса онъа:

— Адамнынъ джаныны алма, айле садыкълыгъыны бозма, хырсызлама, ялан шаатлыкъ этме, ¹⁹ ана-бабанъны урмет эт ве башкъа адамны озюнтни севгенинъ киби сев, — деди. ²⁰ Йигит Онъа:

— Мен буларнынъ эписини япам. Манъа даа не етишмей? — деди. ²¹ Иса онъа:

— Эгер эксиксиз олмагъа истесенъ, бар, эписи малмулькюнъни сатып, акъчасыны фукъарелерге болип бер. О вакъыт зенгинлигинъ кокте оладжакъ. Сонъ кель де, артымдан юр, — деди.

²² Йигит бу сёзлерни эшитип, къайгъы ичинде о ерден чыккып кетти, чюнки онынъ байлыгъы буюк эди.

²³ Иса исе шегиртлерине:

— Сизге догърусыны айтам: зенгин адамнынъ Кок Падишалыгъына кириши кыйын оладжакъ. ²⁴ Даа сизге айтам: зенгин адамнынъ Алла Падишалыгъына киришинден, девенинъ ине тешигинден кечкени кьолайдыр, — деди.

²⁵ Шегиртлер буны эшитип, джандан тааджилендилер ве:

— Ойле олса, ким къртарыладжакъ? — деп сорадылар.

²⁶ Иса оларгъа дикъкъатнен бакъып:

— Адамларнынъ имкяны ёкъ, лякин Алланынъ ярдымынен эр шей олмакъ мумкюн, — деди.

²⁷ Бу сёзге джевап берип, Пётр Исагъа:

— Мына, биз эр шейни кълдырып, Сенинъ артынъдан кеттик. Бунынъ ичюн бизге не оладжакъ? — деди. ²⁸ Иса оларгъа:

— Сизге догърусыны айтам: дюньянынъ янъы догъувунда Инсан Огълу шан-шуретли тахткъа отургъанда, Меним артымдан кельген сизлер де он эки тахткъа отуруп, Исраильнинъ он эки къабилесине укюм этерсиз. ²⁹ Мен ичюн эв-баркъ, агъа-кърдаш, тата-къыз кърдаш, ана-баба, апай-бала ве ер-мулкюни ташлап кеткен эр бир адам булардан юз кере чокъ тападжакъ ве эбедий аятны мирас киби аладжакъ.

³⁰ Лякин шимди биринджи олгъан чокъ адамлар сонъунда, сонъунда олгъанлар исе биринджи оладжакълар, — деди.

¹Бойледже, Кок Падишалыгъы бунга ошай: бир эфенди саба эрте озь юзюм багъына ыргъатларны кирагъа тутмакъ ичюн кете. ²О ыргъатларнен кунюне бир динар бермеге келишип, оларны озюнинъ юзюм багъына ййберди. ³Саат докъузларда о кене чыкъып, базар мейданында ишсиз тургъан башкъа адамларны корип, ⁴оларгъа: «Сизлер де меним юзюм багъыма барынъыз, мен сизлерге лййыкъ акъкъынъызны беририм», — деди. Олар бардылар. ⁵Саат он экиде ве уйледен сонъ саат учте о чыкъып, кене шойле япты. ⁶Саат бешлерде де, акъшам устю даа бир кере мейдангъа чыкъып, анда ишсиз тургъан адамларны коръди де: «Не ичюн сизлер бу ерде кунъ бою ишсиз турасыз?» — деп сорады. ⁷Олар исе: «Бизлерни кимсе чалышмакъ ичюн кирагъа тутмады да», — дедилер. О оларгъа: «Сизлер де меним юзюм багъыма барынъыз», — деди. ⁸Акъшам олгъанда, багънынъ саиби озюнинъ идаре хызметчисине: «Ыргъатларны чагъырып, оларгъа, сонъкилерден башлап биринджилеринедже иш акъларыны бер», — деп буюрды. ⁹Саат бешлерде иш башлагъанлар келип бирер динар алдылар. ¹⁰Биринджи кельгенлер исе чокъча аладжамыз, деп тюшондилер. Амма олар да бирер динар алдылар. ¹¹Олар иш акъкъыны алып, багъ саибине наразылыкъ бильдире башладылар: ¹²«Бу сонъунда кельгенлер бир саат ишледилер, сен исе оларны, бутюн кунъ кучлю кунеш тюбюнде чалышкъан бизлернен тенъ коръдинъ». ¹³Бунга джевап берип багъ саиби олардан бирисине: «Достум, мен сени алдатмайым. Сен меннен бир динаргъа келишкен эдинъми?»

¹⁴ Энди акъкъынъны алып кет. Мен исе санъа бергеним къадар бу сонъки кельген адамгъа да бермеге истейим.

¹⁵ Озь парамны истегенимдже масраф этмеге акъкъым ёкъмы? Я да мен бойле мераметли олгъанымны пахыллайсынъмы?» — деди. ¹⁶ Бойлеликнен, сонъундакилер биринджи ве биринджилер исе сонъунда оладжакълар.

¹⁷ Иса Ерусалимге ёл алгъанда, тек он эки шегиртини четке чагъырып, оларгъа:

20.17-19

Марк 10.32-34;

Лука 18.31-34.

¹⁸ — Шимди биз Ерусалимге келип киреятамыз. Анда Инсан Огълуну баш руханийлер ве Къанун оджаларынынъ къолуна тутып береджеклер. Олар Оны олюмге укъом этеджеклер. ¹⁹ Масхара этмек, къамчыламакъ ве хачкъа мыхламакъ ичюн Оны Аллагъа инанмагъан адамларгъа береджеклер. Учюнджи куню исе О, тириледжек, — деди.

²⁰ Сонъ Якъуп ве Юханнынъ анасы, Зебедайнынъ къадыны озь огъуларынен берабер Исанынъ янына кельди. Бир шей истемек ниетинен, Онъа бель букти. ²¹ Иса ондан:

20.20-28

Марк 10.35-45.

— Сен не истейсинъ? — деп сорады.
— Сен Падиша олгъанда, бу меним эки огълумнынъ бириси онъ тарафынъда, экинджиси сол тарафынъда отураджакъларына сёз бер, — деди Онъа къадын.

²² Иса агъа-къардашкъа джевап берип:

— Сизлер не истегенинъизни бильмейсиз. Мен ичеджек къадени ичип олурсызмы? — деди.

— Ичермиз! — деди олар. ²³ Иса исе:

— Керчектен де, сизлер Мен ичеджек къадени ичеджексиз, амма Меним онъ ве сол тарафымда отурмагъа разылыкъ бермек Меним къолумда дегиль.

Бабам бу ерни кимлерге азырлагъан олса, оларгъа береджек, — деди.

²⁴ Башкъа он шегирти буны эшитип, эки агъа-къардашкъа ачувландылар. ²⁵ Иса исе оларны янына чагъырып:

— Сиз билесиз, башкъа миллетлернинъ башлыкълары оларгъа башлыкъл олалар, ве буюк адамлары оларнынъ устюнде укюм сюрелер. ²⁶ Амма сизлернинъ аранъызда бойле олмасын. Ким сизде буюк олмагъа истесе, сизге хызметчи олсун. ²⁷ Ким исе сизлернинъ аранъызда биринджи олмагъа истесе, сизинъ къулунъыз олсун. ²⁸ Шойле де Инсан Огълу, Озюне хызмет эттирмек ичюн кельме-ди, Озю хызмет этмек ве Озь джаныны къурбан этип, чокътан-чокъларны къуртармакъ ичюн кельди, — деди.

²⁹ Олар Ерихон шеэринден чыкъкъанда, Исанынъ артындан чокъл адам кетти. ³⁰ Ёл четинде эки кёр отура эди.

20.29-34

Марк 10.46-52;

Лука 18.35-43.

Иса оларнынъ огюнден кечип кеткенини эшитип:

— Я Рабби! Давутнынъ Огълу, бизге мерамет эт! — деп багъыра башладылар.

³¹ Адамлар оларнынъ агъызларыны къапатмагъа меджбур этмеге истеселер де, олар даа зияде къычырып:

— Я Рабби! Давутнынъ Огълу, бизге мерамет эт! — деп ялвардылар.

³² Иса токътап, оларны янына чагъырды да:

— Сизлер Менден не истейсиз? Сизге не япайым? — деп сорады. ³³ Олар:

— Рабби, козьлеримиз ачылсын! — дедилер.

³⁴ Иса оларны аджып, козьлерине къол тийдирди.

Шу ань оларнынъ козьлери ачылды ве олар Исанынъ артындан кеттилер.

¹Ерусалимге якъын-лашкъанда, Зейтюн дагъы этегиндеки Бетфаге шеэринде етип кельдилер.

Иса эки шегиртини ёллап:

² — Къаршынъыздаки койге барынъыз, анда, бирден багълы тургъан эшекни ве онынъ янынъда эшечикни корерсиз. Оларны чезип, Меним алдыма кетиринъыз.

³Эгер бир кимсе сизге бир шей айтса, «Булар Раббимизге керек», — деп джевап беринъиз, ве о шу анъ сизге оларны алмагъа рухсет эгер, — деди.

⁴Бу олгъан шей пейгъамбер аркъалы айтылгъан сёзлер беджерильмеси ичюн олды:

⁵ «*Сион къызына* айтынъыз:*

*“Мына, Озю алчакъгонъюлли,
яш эшек ве юк ташыгъан эшекнинъ
баласы устюнде
сенинъ Падишанъ келе янынъа”».*

⁶Шегиртлер ёлгъа чыкъып, Исанынъ оларгъа буюргъаныны яптылар. ⁷Эшекнен баласыны кетирип, оларнынъ устюне кийимлерни тешедилер, ве Иса урбалар устюне минди. ⁸Халкънынъ чокълугъы озь урбаларыны ёлгъа джайдырды. Базылары исе терек пытакъларыны кесип, ёлгъа тешедилер. ⁹Онынъ огюнде ве артынъда юргенлер:

— Давут Огълуна шукюр! Раббининъ ады иле Келеяткъанны шуретленъиз! Коклерде Аллагъа бинъ шукюрлер! — деп кычыра эдилер.

21.1-11

Марк 11.1-11;

Лука 19.28-38;

Юхан 12.12-19.

* **21.5** Сион къызы — Ерусалим шеэри. О, Сион дагъы устюнде ерлешкен эди.

¹⁰ Иса Ерусалимге кирип кельгенде, бутюн шеэр:
 – Бу ким я? – деп арекетке кельди. ¹¹ Халкъ исе:
 – Бу – Галилеянынъ Назарет шеэринден олгъан
 Иса пейгъамбер! – деп джевап берди.

¹² Иса Алланынъ Сарайына келип,
 анда алыш-вериш япкъанларнынъ эпи-
 сини къувып чыкъарды. Акъча алмаш-
 тырыджыларнынъ масаларыны ве гогер-
 джин сатыджыларнынъ курсюлерини авдарып йиберди.

21.12-17

Марк 11.15-19;
 Лука 19.45-48;
 Юхан 2.13-22.

¹³ Иса оларгъа:

– Языда: «Меним Эвим Ибадет Эви деп адлан-
 сын», – деп язылгъан. Сизлер исе оны айдутлар къоба-
 сына чевиргенсиз! – деди.

¹⁴ Сарайда Исанынъ алдына сокъурлар ве топаллар
 кельди. О исе оларны тедавийледи. ¹⁵ Лякин баш руханий-
 лер ве Къанун оджалары Исанынъ япкъан аджайип иш-
 лерини ве Сарайда: «Давут Огълуна шукюр олсун!» – деп
 къычыргъан балаларны корип, ачуландылар ¹⁶ ве Исагъа:

– Булар не айталар, эшитесинъми? – дедилер. Иса
 оларгъа:

– Эбет! Я сизлер: «Эмиздирильген сабийлер ве
 балалар агъзындан чыкъкъан макътавларны Озюнъ
 ичюн азырладынъ», – деген сёзлерни окъумадынъыз-
 мы? – деди.

¹⁷ Сонъ Иса оларны къалдырып, шеэрден чыкъты
 ве Бетаниягъа барып, о ерде геджеледи.

21.18-22

Марк 11.12-14,
 20-24.

¹⁸ Саба эрте Иса шеэрге къайтып келеят-
 къанда ач олды. ¹⁹ Ёл четинде бир ин-

джир терегини корип, онынъ янына барды. Иса, яп-
 ракълардан гъайры ич бир шей тапмайып, терекке:

— Энди сенинъ мейванъ эбедий олмасын! — деди. Инджир тереги исе шу анъ къурып къалды.²⁰ Буны корьген шегиртлер шашып:

— Насыл этип инджир тереги бирден къурып къалды?²¹ — дедилер.

²¹Иса оларгъа джевап берип:

— Сизлерге догърусыны айтам: эгер иманлы олсанъыз ве шубеленмесенъиз, тек инджир терегинен япкъанымны дегиль де, мына бу дагъгъа: «Еринъден котерилип, денъизге атыл!» — десенъиз, айткъанынъыз киби оладжакъ.²² Сизлер дува окъугъанда, ишанчнен не сорасанъыз, оны аладжакъсыз, — деди.

²³Иса Алланынъ Сарайына кирип, адамларны огреткенде, халкътан баш руханийлер ве акъсакълалар Онынъ алдына келип:

21.23-27

Марк 11.27-33;

Лука 20.1-8.

— Бу ишлерни япмагъа Сенинъ акъкъынъ бармы?²⁴ Санъа бу акъны ким берди?²⁵ — деп сорадылар. ²⁴Иса оларгъа джевап берип:

— Мен де сизге бир суаль береджем. Эгер Манъа джевап берсенъиз, бу ишлерни япмагъа насыл акъкъым олгъаныны сизлерге айтарым.²⁵ Ягъя халкъны сувгъа батырып чыкъаргъаны кимден эди?²⁶ Алладан я да адамларданмы?²⁷ — деди.

Олар исе озъара давалашып башладылар: «Эгер “Алладан”, — десек, О бизлерден: “Не ичюн Ягъягъа инанмадынъыз?” — деп сораиджакъ.²⁶ Эгер “Адамлардан”, — десек, биз халкътан къоркъамыз, чюнки эписи Ягъяны пейгъамбер деп саялар».²⁷ Олар Исагъа:

— Бильмеймиз, — деп джевап бердилер. Иса исе оларгъа:

— Мен де буларны япмагъа насыл акъкъым олгъаныны сизлерге айтмам, — деди.²⁸ — Сизлернинъ фикиринъиз насыл? Бир адамнынъ эки огълу бар экен. О биринджисине барып: «Огълум, бугунъ барып юзюм багъымызда ишле», — дей.²⁹ Амма о: «Истемейим!» — деп сёз къайтара. Сонъ пешман этип, бара.³⁰ О адам экинджи огълуна барып, онъа да шойле дей. Огълу онъа джевап берип: «Барам, эфендим», — дей, лякин бармай.³¹ Эқисинден къайсы бири бабасынынъ истегини беджере?

Исагъа:

— Биринджиси, — дедилер. О оларгъа:

— Сизге догърусыны айтмам: салым топлайдылары ве ороспулар сизден эвель Алланынъ Падишалыгъына кирерлер, — деди.³² — Чюнки Ягъя сизге догъру ёлны косътерип кельди, лякин сизлер онъа инанмадынъыз. Салым топлайдылары ве ороспулар исе онъа инандылар. Сизлер буны корьген сонъ да пешман этмединъиз ве инанмадынъыз, — деди.

³³ Энди башкъа бир кинаели икяе динъленъиз: бир ер саиби бар экен. О, юзюм багъы сачып, этрафыны къоралады,

21.33-46

Марк 12.1-12;

Лука 20.9-19.

юзюм сыкъмакъ ичюн чукъур къаздырды, сонъ къаравул къуллесини къурып, багъны юзюмджилерге киратгъа берди, ве озю ёлгъа чыкъты.³⁴ Юзюмлер пишкен вакъты кельгенде, о озюнинъ берекетини алмакъ ичюн юзюмджилернинъ алдына хызметчилерини ёллагъан.

³⁵ Юзюмджилер исе онынъ хызметчилерини туталар ве бирисини котеклейлер, даа бирисини ольдюрелер,

учюнджисини ташларнен уралар. ³⁶ Багънынъ саиби башкъа хызметчилерини, биринджи кереден зияде хызметчилерини ёллай. Юзюмджилер исе оларнен де шойле япалар. ³⁷ Сонъунда багъ саиби: «Огълумдан утанырлар», — деп, оларнынъ алдына озъ огълуны ёллай. ³⁸ Лякин юзюмджилер онынъ огълуны корип, бир-бирине: «Бу — мирасчы! Барып, оны ольдюрейик ве мирасыны алайыкъ», — дедилер. ³⁹ Оны тутып, багъдан тышарыгъа чыкъарып, ольдюрелер. ⁴⁰ Юзюм багънынъ саиби къайтып кельгенде, бу юзюмджилернен не япар экен?

⁴¹ Динълегенлер Исагъа:

— Бу яман адамларны къоркъунчлы ольдюреджек, багъыны исе башкъа, онъа махсулларны озъ вакътында берген юзюмджилерге берир, — дедилер.

⁴² Иса оларгъа айтты:

— Я сиз Языда:

«Къуруджылар келишиксиз деп

четке ташлагъан таш

бинанынъ темельташы олды.

Козюмиз огюнде япылгъан аджайип шей —

бу Алланынъ ишидир!» — денильгенини

окъумадынъызмы?

⁴³ Шунынъ ичюн сизлерге айтам: Алланынъ Падишалыгъы сизден алынып, махсул кетирген халкъкъа бериледжек. ⁴⁴ Бу ташкъа тюшкенлер эписи парчаланып кетеджек. Таш кимнинъ устуне тюше, оны эзип ташлайджакъ.

⁴⁵ Баш руханийлер ве фериселер Исанынъ кинаели икяелерини динълеген сайын, олар акъкъында айтылгъаныны анъладылар. ⁴⁶ Олар Исаны якъаламагъа истедилер,

амма халкътан кѳоркътылар, чюнки халкъ Исаны пей-
гѳамбер деп сая эди.

¹Иса оларгѳа даа
кинаели икяелер айтты:

22.1-14

Лука 14.15-24.

²— Кок Падишалыгѳы бунѳа ошай:
бир падиша озь огѳлуна никях тою яп-
къан. ³О, тойгѳа давет этильген адам-

ларны чагѳыртмакъ ичюн, хызметчилерини ёллай. Муса-
фирлер исе кельмеге истемедилер. ⁴Падиша кене башкъа
хызметчилерини ёллап: «Давет этильгенлерге айтынѳыз
ки, мен зияфет софрасыны азырладым, огюзлерим ве
башкъа бесленген айванларым союлгѳан, эписи азыр. Ни-
кях тоюна келинѳиз!» — деди. ⁵Амма мусафирлер даветке
къулакъ асмай, озь ишлерини япалар: бириси озь тарла-
сына, башкъасы — тюкянына кете. ⁶Къалгѳанлары исе,
падишанынъ хызметчилерини тутып, хорлап ольдюрелер.
⁷Падиша пек ачувланды. О, аскерлерини ёллап, адам оль-
дюрген джинаетчилерни ёкъ этип, шеэрни кульге чевирди.

⁸Сонъ хызметчилерине: «Никях тою азыр, лякин
мусафирлер бунѳа ляйыкъ дегиль экенлер. ⁹Ёллар
айырылгѳан ерлерге барып, кимни расткетирсенѳиз,
тойгѳа чагѳырынѳыз», — деп буюрды. ¹⁰Хызметчилер
ёлгѳа чыкъып, расткельгенлернинъ эписини алып кель-
дилер: яхшы адамларны да, яманларны да. Бутюн той
одасы мусафирлерге толды. ¹¹Падиша, мусафирлерни
корьмек ичюн киргенде, той урбасыны киймеген бир
адамны корьди. ¹²О онѳа: «Достум, сен не ичюн бу ерге
той урбасыз кельдинъ?» — деп сорады. Адам исе инде-
меди. ¹³О вакѳыт падиша хызметчилерине: «Онынъ

къол-аякъларыны багълап, тышарыгъа, къаранлыкъкъа ташланъыз. О ерде агълав ве тиш гъыджыртысы оладжакъ», — деди. ¹⁴ — Чюнки давет этильгенлер чокъ, амма сайлангъанлар аздыр.

¹⁵ Шундан сонъ фериселер кетип, Исанынъ айткъан сёзюне насыл илишеджеклерини анълаштылар. ¹⁶ Олар озъ шегиртлерини Ироднынъ тарафдарларынен берабер Исанынъ алдына ёлладылар. Олар Исагъа:

22.15-22

Марк 12.13-17;

Лука 20.20-26.

— Оджа, биз билемиз ки, Сен догъру адамсынъ ве Алланынъ ёлуны догъру огретесинъ, адамлар Сенинъ акъкъынъда не тюшюнгенлери ве адам муим олгъаны я да муим олмагъаны Сангъа эп бир. ¹⁷ Энди бизлерге айт. Сенинъдже, Римнинъ императорына Къанун боюнджа салым бермек мумкюнми я да мумкюн дегильми? — деп сорадылар.

¹⁸ Лякин Иса оларнынъ яманлыгъыны билип:

— Экиюзлюлер! Сиз Мени не ичюн сынайсыз?

¹⁹ Къана, Мангъа салым бериледжек параны косътерингъиз, — деди. Олар Исагъа бир динар кетирдилер.

²⁰ — Бу ресим ве язылар кимнинъки? — деп сорады Иса.

²¹ — Императорнынъ, — деди олар.

— Ойле олса, императорнынъ акъкъыны императоргъа, Алланынъ акъкъыны Аллагъа берингъиз, — деди Иса. ²² Олар, бу сёзлерни эшитип, шаштылар ве Исаны къалдырып кеттилер.

²³ Шу куню де, олюлер тирильмей деген саддукийлер, Исанынъ алдына келип, Онгъа суаль бердилер:

22.23-33

Марк 12.18-27;

Лука 20.27-40.

²⁴ — Оджа! Муса бизге: «Эгер бир адам, бала корьмейип, ольсе, къардашы агъасынынъ апайына эвленсин ве агъасынынъ ерине онъа бала берсин», — деди.

²⁵ Мында еди агъа-къардаш бар экен. Биринджиси эвленип, бала корьмей ольген, апайыны исе къардашына къалдыргъан. ²⁶ Экинджисинен, учюнджисинен ве единджисинедже эписинен ойле ола. ²⁷ Олардан сонъ къадын да оле. ²⁸ Тирилюв куню кельгенде, бу къадын, едисинден къайсы бирисининъ апайы оладжакъ? Оларнынъ эписи де онъа эвленген эдилер де!

²⁹ Иса оларгъа джевап берип:

— Сизлер пек янълышасыз, чюнки эм Языларны, эм Алланынъ къудретини бильмейсиз. ³⁰ Тирилюв куню кельгенде исе, олар не эвлениджеклер ве не де акъайгъа чыкъаджакълар. Амма олар коктеки мелеклер киби оладжакълар. ³¹ Олюлернинъ тирилювини алсакъ исе, Алла сизге айткъаныны окъумадынъызмы? ³² О: «Мен Ибраимнинъ Алласым, Исхакънынъ Алласым ве Якъупнынъ Алласым», — деген. Алла олюлернинъ дегиль, тирилернинъ Алласыдыр, — деди.

³³ Халкъ буны эшитип, Исанынъ огретювине пек шаша эди.

³⁴ Фериселер исе, Иса саддукийлернинъ агъызларыны къапаткъаныны биллип, эписи топландылар. ³⁵ Олардан бири-си, Къанун оджасы, Исаны сынамакъ ниетинде Ондан:

³⁶ — Оджа! Къанунда энъ муим эмир къайсыдыр? — деп сорады. ³⁷ Иса онъа:

— «Рабби-Таалянъны бутюн юрегинънен, бутюн джанынънен ве бутюн акъылынънен сев». ³⁸ Мына бу

22.34-40

Марк 12.28-34;
Лука 10.25-28.

биринджи ве энъ муим эмирдир. ³⁹ Экинджиси де шойле: «Башкъа адамны озюнъни севгенинъ киби сев». ⁴⁰ Шу эки эмирде бутюн Къанун ве Пейгъамберлернинъ Язылары тура, — деп джевап берди.

⁴¹ Фериселер Исанынъ янынъда топлангъанда, О олардан:

⁴² — Месих акъкъында насыл фикиринъиз бар? О, кимнинъ огълу? — деп сорады.

— Давутнынъ, — деп джевап бердилер. ⁴³ Иса оларгъа:

— Ойле олса, не ичюн Давут, Мукъаддес Рухтан ильхамланып, Онъа «Рабби» дей? О бойле деген:

⁴⁴ «Рабби меним Раббиме айтты:

*“Душманларынъны аякъларынъ астына
йыкътырмагъанымдже,*

Сен Меним онъ тарафымда отур!”»

⁴⁵ Демек, Давут Онъа «Рабби» дей. Насыл олып О, Давутнынъ огълу олур? — деди.

⁴⁶ Кимсе Исагъа бир сёз айтып джевап берип оламады. Шу кунъден башлап, ич бир адамнынъ Онъа суаль бермеге джесарети етмеди.

¹ Ондан сонъ Иса

халкъкъа ве шегиртлерине шойле деди:

² — Къанун оджала-

ры ве фериселер Мусанынъ ерине

отурдылар. ³ Шунинъ ичюн олар сизге не беджермекни эмир этселер, беджеринъиз. Айткъанларыны япынъыз, лякин япкъанларыны япманъыз! Чюнки олар озъ айткъанларыны беджермейлер. ⁴ Олар агъыр ве ташымагъа

22.41-46

Марк 12.35-37;

Лука 20.41-44.

23.1-36

Марк 12.38-40;

Лука 11.37-52;

20.45-47.

къолайсыз олгъан юкни юк устуне юклеп, инсанларнынъ омузларына ташлайлар, лякин озьлери онъа бир пармакъ-нен биле тиймейлер. ⁵ Олар бутюн ишлерни, инсанларгъа корюнмек ичюн япалар. Олар дува къутуларыны кенъ-дже ве урбаларынынъ пускюллерини* узунджа япалар. ⁶ Олар зияфетлерде тёрде ве синагогаларда энъ сайгъылы ерде отурмакъны, ⁷ базар мейданларында урьметнен селям бермесини ве адамлар тарафындан «Равви»** дегенлерини истейлер. ⁸ Сизлерге исе «Равви» демесинлер, чюнки сизинъ бир Оджанъыз бар. Сиз исе бир-биринъизге — агъа-къардашсынъыз. ⁹ Ер юзюнде кимсеге «Баба» деменъиз, чюнки сизинъ тек бир Коклердеки Бабанъыз бар. ¹⁰ Кимсе сизге «Ёлбашчы» демесин, чюнки сизинъ бир Ёлбашчынъыз бар — Алланынъ Месихи.

¹¹ Аранъыздаки энъ буюк сою сизлерге хызмет этсин.

¹² Ким озюни юксек тутса, алчакъта оладжакъ. Ким озюни алчакъ тутса, о юксельтиледжек.

¹³⁻¹⁴ Эй Къанун оджалары ве фериселер! Экиюзлюлер! Алынъызгъа бея! Чюнки Кок Падишалыгъыны инсанларнынъ огюнде къапатып, озьлеринъиз де кирмейсиз, кирмеге истегенлерни де йибермейсиз.

¹⁵ Эй Къанун оджалары ве фериселер! Экиюзлюлер! Алынъызгъа бея! Сизлер тек бир адамны озь дининъизге дёндюрмек ичюн денъизлер ве топракъларны

---

* **23.5** *Дува къутулары* — еудийлер дува окъутгъанда, мангълайына ве сол къолуна териден ясалгъан къутучыкълар такъа эдилер. Оларнынъ ичинде Алланынъ Китабындан аятлар ола эди. *Пускюллер* — урбанынъ четине пекильген, Алланынъ эмирлерини анъдыргъан асмалар.

** **23.7** *Равви* — еудийдже «Оджам».

айланып чыкъасыз. Лякин оны дѣндюрген сонъ, озю-
нъизден эки къат бетер джеэннемнинъ огълу япасыз.

¹⁶ Эй сокъур етекчилер! Алынъызгъа бея! Сизлер:
«Алланынъ Сарайынен ант этсенъиз, бунынъ эмиети
ѣкъ олур, лякин Алланынъ Сарайындаки алтыннен ант
этсенъиз, берильген сѣзни беджермек керексиз», — дей-
сиз. ¹⁷ Кѣр акъылсызлар! Къайсы бири къыйметлидже:
Сарайнынъ алтынымы, я да алтынны азиз япкъан Са-
райнынъ озюми? ¹⁸ Шунынънен, сизлер кене: «Къурбан
чалынгъан еринен ант этсенъиз, бунынъ эмиети ѣкъ
олур, лякин къурбан чалынгъан ериндеки бахшышнен
ант этсенъиз, оны беджермек керексиз», — дейсиз.

¹⁹ Сокъурлар! Къайсы бири къыйметлидже: бахшышмы
я да бахшышны азиз япкъан къурбан чалынгъан ерми?

²⁰ Бойледже, къурбан чалынгъан ернен ант эткен адам,
эм къурбан еринен, эм ондаки эписи шейлернен ант эте.

²¹ Алланынъ Сарайынен ант эткен адам исе, эм Сарай-
нынъ озю, эм анда яшагъан Алланен ант эте. ²² Кокнен
ант эткен адам исе, эм Алланынъ тахтынен, эм де
онынъ устюнде Отургъанынен ант эте.

²³ Эй Къанун оджалары ве фериселер! Экиюзлюлер!
Алынъызгъа бея! Сиз нане, таракъот ве зиранынъ он-
дан бир пайыны бересиз, лякин Къануннынъ энъ муи-
мини: адалетлик, мераметлик ве садыкълыкъны — коте-
рип атасыз. Буны исе беджермек ве башкъасыны да
унутмамакъ керек.

²⁴ Эй кѣр етекчилер! Сизлер чиркийни ичимлиги-
нъизден сюзип ташлап, девени ютасыз!

²⁵ Эй Къанун оджалары ве фериселер! Экиюзлюлер!
Алынъызгъа бея! Сизлер пиала ве табакънынъ тышыны

темизлейсиз, амма оларнынъ ичи хырсызлыкъ ве къызгъанчлыкъкъа толып таша. ²⁶ Эй кёр ферисе! Сен башта пиаланынъ ичини темизле, о вакъыт онынъ тышы да темиз олур.

²⁷ Эй Къанун оджалары ве фериселер! Экиюзлюлер! Алынъызгъа бея! Сизлер сыланылгъан дюрбелер киб: олар тыштан дюльбер корюнелер, лякин ичи олю кемиклерге ве тюрлю арам шейлерге толу. ²⁸ Сиз де ойле: тыштан адамларгъа инсафлы корюнесиз, ичинъиз исе экиюзлюлик ве адалетсизлик толу.

²⁹ Эй Къанун оджалары ве фериселер! Экиюзлюлер! Алынъызгъа бея! Сизлер пейгъамберлерге дюрбелер къурып, азиз-эвлияларнынъ дефн этильген ерлерини допатып юресиз. ³⁰ «Эгер бабаларымыз девринде яшагъан олсакъ, биз пейгъамберлернинъ къаныны тѣкювинде иштирак этмез эдик», — дейсиз. ³¹ Бунен сиз озюнъизге къаршы шаатлыкъ бересиз, пейгъамберлерни ольдюргенлернинъ огъулары экенинъизни озюнъиз тасдыкълап турасыз. ³² Къана, бабаларынъыз башлагъан ишни битиринъиз!

³³ Сиз йыланлар ве йылан союздансыз! Сиз джеэн-нем джезасындан къуртуламазсынъыз!

³⁴ Динъленъиз: Мен сизге пейгъамберлерни, акъылы адамларны ве Къанун оджаларыны ёллайджам. Сизлер исе олардан кимни ольдюрисиз, кимни хачкъа мыхларсыз, кимни исе синагогаларынъызда къамчылап, шеэрден шеэрге къуварсыз. ³⁵ Бойледже, инсафлы адам Хабильнинъ къанындан башлап, Алланынъ Сарайы ве къурбан ери арасында сизлер ольдюрген Барахиянынъ огълу Зекарьянынъ къанынадже, ер юзюнде тѣкюльген бутюн гунасыз адамларнынъ къаны сизинъ бойнунъызда!

³⁶ Сизге догърусны айтам: буларнынъ эписи шу несильнинъ бойнуна тыошеджек.

³⁷ Эй Ерусалим, Ерусалим! Пейгъамберлерни ольдюрген ве онъа ёлланылгъан адамларны ташларнен ургъан шеэр! Тавукъ озь чипчелерини къанатлары астында насыл топласа, Мен де къач кере сенинъ балаларынъны Озь яныма топламагъа истедим, сизлер исе истемединъиз. ³⁸ Мына, сизинъ эвинъиз сизге къалдырылгъан ве бош тура! ³⁹ Сизге айтам: «Раббининъ ады иле Келеяткъанны шуретленъиз!» — демегендже, Мени коръмейджексиз.

23.37-39

Лука 13.34-35.

¹ Иса Алланынъ Сарайындан чыкъып кетяйткъанда, шегиртлери Онынъ янына келип, Сарайнынъ биналарына дикъкъатыны джелъп эттилер.

24.1-2

Марк 13.1-2;

Лука 21.5-6.

² Иса оларгъа:

— Буларнынъ эписини коресизми? Сизге догърусны айтам: бу ерде таш устюнде таш къалмайджакъ, эписи бозуладжакъ, — деди.

³ Иса бир Озю Зейтюн дагъында отургъан вакъытта, шегиртлери Онынъ янына келип, сорадылар:

24.3-14

Марк 13.3-13;

Лука 21.7-19.

— Бизлерге айт: бу шейлер не вакъыт оладжакъ? Сенинъ келишинъни ве ахыр заман якъынлашкъаныны косьтерген бельги насыл оладжакъ?

⁴ Иса джевап берип оларгъа:

— Ич кимсе сизлерни адатмасын деп, сакът олу нъыз! ⁵ Чюнки чокъ адамлар Меним адым иле келип:

«Мен Месихим», — деп, чокъ адамларны алдатаджакълар, — деди. ⁶ — Сиз якъын дженк шаматасыны ве узакъ дженк акъкъында хаберлерни эшитирсиз. Амма къоркъманъыз: ойле олмакъ керек. Лякин бу даа сонъу дегиль. ⁷ Халкъ халкъкъа къаршы, падишалыкъ падишалыкъкъа къаршы котериледжек. Тюрлю топракъларда ачлыкълар ве ер тепренювлери оладжакъ. ⁸ Буларнынъ эписи исе — тек буюк азапларнынъ башланувы. ⁹ О вакъытта сизлерни къыйнайджакълар ве ольдюреджеклер. Мен ичюн, эписи халкъларнынъ адамлары сизлерден нефретленеджек. ¹⁰ О вакъытта чокъ адам иманындан вазгечеджек, бир-бирини сатаджакъ ве бир-бирини кореджек козьлери олмайджакъ. ¹¹ Чокътан-чокъ ялан пейгъамберлер пейда олып, чокъ адамларны алдатаджакъ. ¹² Адалетсизлик чокълашкъаны себебинден чокъусынынъ севгиси пек азлашаджакъ. ¹³ Лякин сонъунда же сабыр эткен адам къуртарыладжакъ. ¹⁴ Ондан эвель исе бутюн дюньяда Алла Падишалыгъы акъкъында бу Къуванчлы Хабер илян этиледжек. Бу хабер эписи халкъларгъа шаатлыкъ оладжакъ. О вакъыт сонъу келеджек.

¹⁵ Шунынънен, Даниял пейгъамбер айткъан «арам эткен бир пис шей» мукъаддес ерде тургъаныны корьсенъиз (окъугъан адам озю анъласын!), ¹⁶ Еудиеде олгъан адамлар дагъларгъа къачсынлар. ¹⁷ Дам устюнде тургъан адам эвинден бир шей алмакъ ичюн ашагъа тюшмесин. ¹⁸ Тарлада олгъан адам исе усть урбасыны алмагъа къайтып бармасын. ¹⁹ О куньлерде юкю ве бала эмиздирген къадынларгъа бея оладжакъ! ²⁰ Къачувынъыз къышта

24.15-28

Марк 13.14-23;

Лука 21.20-24.

я да раатлыкъ куню олмасын деп, дувалар окъунъыз.

²¹Чюнки о вакъытта, дюньянынъ биринджи куньлерден башлап бу куньлерге къадар олмагъан ве даа бир кере олмайджакъ буюк белялар оладжакъ.

²²Эгер о куньлернинъ сайысы азлаштырылмагъан олса, ич бир джан къуртулып оламаз эди. Лякин сайлангъан адамлар ичюн о куньлернинъ сайысы азлаштырыладжакъ. ²³Эгер о вакъыт кимдир сизге: «Бакъынъыз, Месих мында!» я да «О, анда!» — десе, инанманъыз.

²⁴Чюнки ялан месихлер ве ялан пейгъамберлер пейда олып, имкяны олса, сайлангъанларны биле ёлдан урмакъ ичюн, буюк аджайип шейлер япаджакълар ве бельгилер косътереджеклер. ²⁵Мына, Мен буны сизлерге эвельден айтып бердим. ²⁶Шунынънен, эгер сизлерге: «Бакъса, О сахрада», — деселер, анда барманъыз. Я да: «Бакъса, О бу эв ичинде», — деселер, инанманъыз. ²⁷Чюнки Инсан Огълунынъ къайтып келиши, шаркътан гъарпкъадже кокте яшнагъан йылдырым киби оладжакъ.

²⁸Олю беден къайда олса, леш къарталлары да шу ерде топланаджакълар.

²⁹Бирден шу куньлернинъ буюк мусибетинден сонъ

*«Кунеш къара оладжакъ,
ай да ярыкъ бермейджек.*

Йылдызлар коктен тюшеджеклер

ве коклердеки кучьлер сарсыладжакълар».

³⁰О вакъытта Инсан Огълунынъ бельгиси кокте пейда оладжакъ. Ер юзюндеки эписи миллетлер окюр-окюр агълайджакълар ве коктеки булутлар устюнде къудрет ве буюк шан-шурет иле келеяткъан Инсан

24.29-31

Марк 13.24-27;

Лука 21.25-28.

Огълуны кореджеклер. ³¹О, Озюнинъ мелеклерини ёллайджакъ. Олар, кучлю бору чалдырып, сайлагъан адамларыны кокнинъ бир четинден башкъа четинедже, дюньянынъ дёрт тарафындан топлап келеджеклер.

³²Инджир тереги сизге кинаели дерс олсун: онынъ пытагъы къабарып, япракълары ачылгъанда, яз якъынлашкъаныны билесиз. ³³Сиз де буларнынъ эписини корсенъиз, билинъиз: О энди якъын, босагъада тура.

24.32-35

Марк 13.28-31;

Лука 21.29-33.

³⁴Сизлерге догърусыны айтам: шимдики несиль ёкъ олмаздан эвель, буларнынъ эписи оладжакъ. ³⁵Кок ве ер из къалдырмайып кечерлер, лякин Меним сёзлерим кечмез.

³⁶Бу къайсы куню ве саат къачта оладжакъ акъкъында не Огъул, не коклердеки мелеклер бильмелер. Тек Баба биле. ³⁷Нух кунълеринде насыл олгъан олса, Инсан Огълу келеджек кунълеринде де ойле оладжакъ. ³⁸Сув ташкъыны кельмезден эвель олгъан кунълерде, Нух сандыккъа кирмегендже, адамлар ашапичтилер, эвлендилер ве акъайгъа чыкътылар. ³⁹Олар сув ташкъыны келип эр кесни ёкъ этмегендже, асыл да тюшонмей эдилер. Инсан Огълу келеджек кунюнде де тамам ойле оладжакъ.

24.36-44

Марк 13.32-37;

Лука 17.26-30, 34-36.

⁴⁰О вакъытта эки адам тарлада оладжакъ, Алла бирисини аладжакъ, экинджисини исе къалдыраджакъ.

⁴¹Дегирмен ташында ун чеккен эки къадындан бири алынаджакъ, экинджиси исе къалдырыладжакъ. ⁴²Буннынъ ичюн эр заман азыр олунъыз, чюнки Раббинъиз не заман келеджегини бильмейсинъиз. ⁴³Лякин шуны

билинъиз: эв саиби, хырсыз гедженинъ къайсы саатинде келеджегини билсе, о, юкъламайып, хырсызгъа эвине кирмеге ёл бермез эди. ⁴⁴Бойледже, сизлер де азыр олунъыз, чюнки Инсан Огълу сиз беклемеген саатте къайтып келеджек.

⁴⁵Ишанчлы ве акъыллы къул ким?

24.45-51

Лука 12.41-48.

Эфендиси оны эв къулары устюнде башлыкъ этип, оларгъа керек вакътында ашларыны бермеге къойды. ⁴⁶Эфендиси кельгенде, онынъ бойле япкъаныны коръсе, о къул не къадар бахтлы! ⁴⁷Сизге догърусыны айтам: эфенди оны озюнинъ бутюн малмулькюне бакъыджы этип къояр. ⁴⁸Эгер де бу яман къул озь гонълюнде: «Эфендим якъын арада кельмейджек», — деп тюшюнсе ⁴⁹ве башкъа къуларны урмагъа башласа, ичкиджилернен берабер ашап-ичсе, ⁵⁰о къулнынъ эфендиси бекленильмеген бир кунъде, тюшюнмеген бир саатте къайтып келир ⁵¹ве оны къылычнен экиге болип, онъа экиюзлюлернинъ арасында ер береджек. О ерде агълав ве тиш гъыджыртысы оладжакъ.

¹О вакъытта Кок Падишалыгъы бунъа ошайджакъ: он къыз, лампат алып, киевни къаршыламагъа чыкъалар. ²Олардан беши акъылсыз, беши исе акъыллы экен. ³Акъылсыз сойлары лампатларны алып, янына зейтюн ягъы алмагъанлар. ⁴Акъыллы сойлары исе лампатларнен бардачыкъларда ягъ да алгъанлар. ⁵Киев кеч къалгъаны себебинден, эписи къызлар юкъусырай-юкъусырай юкълап къалдылар. ⁶Яры геджеде бир сес янъгырады: «Киев келе!

Оны к̄варшыламаг̄а чык̄ын̄гыз!»⁷ К̄ызларнын̄ эписи турып, яхшы янсын, деп лампатларыны дог̄урт-тылар.⁸ Ак̄ылсызлар ак̄ыллыларг̄а: «Лампатларымыз с̄ене, бизлерге яг̄ларынгыздан берингиз!» — дедилер.⁹ Ак̄ыллылар джевап берип: «Ёк̄, бизлерге де, сизлерге де яг̄ымыз етмейджек. Сиз тюкянг̄а барып, оз̄лерингизге яг̄ сатын алын̄гыз», — дедилер.¹⁰ Олар яг̄ алмаг̄а кеткенде, киев кельди. Азыр тург̄ан к̄ызлар киевнен тойг̄а кирдилер ве оларнын̄ артындан к̄апу япылды.¹¹ Сон̄г̄ к̄алг̄ан к̄ызлар келип: «Эфендим, эфендим! Бизге ачып бер!» — дедилер.¹² Лякин о, оларг̄а джевап берип: «Сизге дог̄русыны айтам: ким олг̄анынгызны бильмейим», — деди.¹³ Бойлеликнен, эр вак̄ыт козь-к̄улак̄ олунгыз, чюнки сиз не кунюни, не саатини билесиз.

¹⁴ О вак̄ытта Кок Падишалыг̄ында олг̄ан шейлер бунг̄а ошайджак̄лар:

25.14-30

Лука 19.11-27.

бир адам ёлг̄а чык̄аджак̄ олг̄ан, к̄уллерыны чаг̄ырып, оз̄ мал-мулькюни оларг̄а тапшыра.¹⁵ Бирисине беш, башк̄асына эки, учюнджисине бир бинг̄ алтын* бере — эр бирине к̄абалиетине коре. Озю исе кете.

¹⁶ Беш бинг̄ алг̄ан сою парасыны ишлете ве даа беш бинг̄ к̄азана.¹⁷ Онг̄а ошап, эки бинг̄ алг̄аны да эки бинг̄ к̄оша.¹⁸ Бир бинг̄ алтын алг̄ан адам исе барып, чук̄ур к̄аза ве эфендисининг̄ парасыны сак̄лай.¹⁹ Чок̄ вак̄ыт кечкен сон̄г̄ к̄уллернын̄ эфендиси к̄айтып

* **25.15** 5000, 2000, 1000 алтын — к̄адимий юнанджа «беш, эки, бир талантон». Бир талантон — к̄арарнен 35 кило алтын я да кумюш.

келе ве олардан джевап сорай.²⁰ Беш бинъ алгъаны башкъа беш бинъни де кетирип: «Эфендим! Манъа беш бинъ берген эдинъ. Мына, мен оларгъа къошып даа беш бинъ арттырдым», — деди.²¹ Эфенди онъа: «Аферин! Сен яхшы ве садыкъ къул экенсинъ! Сен кучюк бир иште ишанчлы олгъанынъ ичюн, энди санъа буюк ишлер де беририм. Кель ве меним къуванчымны меннен боль!» — деди.²² Эки бинъ алгъан адам да келип: «Эфендим! Манъа эки бинъ берген эдинъ. Мына, мен оларгъа къошып даа эки бинъ арттырдым», — деди.²³ Эфенди онъа: «Аферин! Сен яхшы ве садыкъ къул экенсинъ! Сен кучюк бир иште ишанчлы олгъанынъ ичюн, энди санъа буюк ишлер де беририм. Кель ве меним къуванчымны меннен боль», — деди.²⁴ Бир бинъ алгъаны да келип: «Эфендим! Мен сени къатты адам экенинъни билем. Сен сачмагъан ерден орасынъ, сепмеген ерден джыясынъ.²⁵ Шунынъ ичюн, мен сенден къоркъкъанымдан, барып, бинъ алтынны топракъкъа комип, сакъладым. Мына, озъ паранъны ал», — деди.²⁶ Эфенди онъа джевап берип: «Эй, яман ве дембель къул! Мен сачмагъан ерден оргъанымны, сепмеген ерден джыйгъанымны биле экенсинъ.²⁷ Ойле олса, парамны фаизджилерге борджкъа берген олсанъ, мен келип, оны фаизнен алып эдим.²⁸ Энди, ондан бир бинъни алып, он бинъи олгъан адамгъа беринъиз!²⁹ Чюнки кимде бар олса, онъа даа бериледжек ве онда арткъач олур. Кимде ёкъ олса, ондан олгъаны да тартып алынаджакъ.³⁰ Энди бу файдасыз хызметчини тышарыгъа, къаранлыкъкъа котерип атынъыз. О ерде агълав ве тиш гыджыртысы оладжакъ», — деди.

³¹Инсан Огълу Озюнинъ шурети ичинде ве эписи мелеклеринен берабер кельгенде, Озюнинъ шуретли падиша тахтына отураджакъ. ³²Эписи халкълар Онынъ огюне топланаджакълар. Чобан къойларны эчкилерден айыргъаны киби, О оларны эки къысымгъа боледжек. ³³Къойларны Озюнинъ онъ тарафына, эчкилерини исе сол тарафына турсатаджакъ. ³⁴О вакъытта Падиша онъ тарафындакилерине:

— Эй, Меним Бабадан хайыр алгъанлар, келинъиз! Дюнъя яратылгъанындан берли сизлер ичюн мирас олып азырлангъан Падишалыкънынъ саиби олунъыз. ³⁵Чюнки Мен ач эдим, Мангъа аш бердинъиз. Сувсагъан эдим, Мангъа сув ичирдинъиз. Чет адам эдим, Мени эвлеринъизде къабул эттинъиз. ³⁶Чыплакъ эдим, Мени кийиндирдинъиз. Хаста эдим, Мени бакътынъыз. Зинданда эдим, Мени келип корьдинъиз, — дейджек.

³⁷Инсафлы адамлар Онгъа джевап берип:

— Я Рабби! Не вакъыт Сени ач олгъанынъны корип, ашаттыкъ? Я да сувсагъанынъны корип, сув ичирдик?

³⁸Не вакъыт Сени чет олгъанынъны корип, эвлеримизде къабул эттик? Я да чыплакъ олгъанынъны корип кийиндирдик? ³⁹Не вакъыт Сени хаста олгъанынъны корьдик, я да зинданда олгъанынгда сангъа кельдик? — дейджеклер. ⁴⁰Падиша оларгъа джевап берип:

— Сизге догърусыны айтам: сизлер Меним шу кучюк къардашларымдан бирисине япкъанынъыз, бу Мангъа япкъанынъыздыр, — дейджек.

⁴¹Сонъ О сол тарафындакилерге:

— Эй лянетлилер! Ёкъ олунъ козюмден, Иблис ве онынъ мелеклерине азырланылгъан эбедий атешке

тюшонъыз! ⁴²Чюнки Мен ач эдим, аш бермединъыз. Сувсагъан эдим, сув ичирмединъыз. ⁴³Чет адам эдим, Мени эвлеринъызде къабул этмединъыз. Чыплакъ эдим, Мени кийиндирмединъыз. Хаста эдим, зиндангъа тюштим, Мени бакъмадынъыз, — дейджек. ⁴⁴Онъа джевап берип, олар да:

— Я Рабби! Сени не вакъыт ач, сувсагъан, чет, чыплакъ, хаста я да зинданда олгъанынъны корип, Сангъа ярдым этмедик? — деп сорайджакълар. ⁴⁵О джевап берип, оларгъа:

— Сизге догърусны айтам: сизлер шу кучюклернинъ бирисине япмагъанынъыз, бу Мангъа япмагъанынъыздыр, — дейджек.

⁴⁶Шунынъ ичюн, олар эбедий джезагъа, инсафлы адамлар исе эбедий аяткъа бараджакълар.

¹Иса лафыны битирген сонъ, шегиртлерине:

²— Эки кунъден сонъ Песах Байрамы

оладжагъыны билесиз. Инсан Огълу

сатыладжакъ ве хачкъа мыхланаджакъ, — деди.

³О вакъыт баш руханийлер ве халкъларнынъ акъсакълалары Каяфа деген баш руханийнинъ азбарында топлашып, ⁴Исаны гизлиден тутып ольдюрмекни озъара анълаштылар. ⁵Амма олар: «Тек бу иш байрам кунълеринде олмасын, даа халкъ исыян котермесин», — дедилер.

⁶Иса Бетания шеэринде, лепра хасталыгъынен чекишкен Симоннынъ эвинде олгъанда, ⁷бир къадын Онынъ алдына

26.1-5

Марк 14.1-2;

Лука 22.1-2;

Юхан 11.45-53.

26.6-13

Марк 14.3-9;

Юхан 12.1-8.

кельди. О, алебастрдан ясалгъан савутта пек паалы къо-
кбулы ягъ кетирип, Онынъ башына тѣкти. Иса о вакъыт
софра башында отура эди. ⁸ Шегиртлери буны корип,
ачувландылар ве:

— Бу масрафларнынъ неге кереги бар? ⁹ Бу ягъны
буюк парагъа сатып, акъчасыны фукъарелерге бермеге
мумкюн эди! — дедилер.

¹⁰ Иса буны эшитип, оларгъа:

— Не ичюн къадынны раатсыз этесиз? О Мен ичюн
яхшы иш япты. ¹¹ Фукъарелер эр вакъыт сизлернен,
лякин Мен эр вакъыт сизлернен берабер олмайджам.

¹² Къадын бу ягъны тениме тѣкип, Мени дефн этмеге
азырады. ¹³ Сизге догърусыны айтам: Къуванчлы Ха-
берни дюньянынъ къайсы еринде илян этселер, бу къа-
дыннынъ япкъан ишини де икяе этип, оны хатырлата-
джакълар, — деди.

¹⁴ Сонъ он экиден бириси Иуда Ис-
кариот деген адам баш руханийлернинъ
алдына барып:

26.14-16

Марк 14.10-11;
Лука 22.3-6.

¹⁵ — Исаны къолунъызгъа тутып берсем, манъа не бе-
рирсиз? — деп сорады. Олар Иудагъа отуз кумюш сайып
бердилер. ¹⁶ Шу вакъыттан башлап Иуда Исагъа хиянет-
лик этмек ичюн келишкен вакъыт къыдыра башлады.

¹⁷ Маясыз Пишкен Пите Байра-
мынынъ биринджи кунюнде шегирт-
лер Исанынъ алдына келип:

26.17-25

Марк 14.12-21;
Лука 22.7-14, 21-23;
Юхан 13.21-30.

— Санъа Песах ашыны къайда
азырлайыкъ? — деп сорадылар.

¹⁸ — Шеэрге кирип, анавы бир адамгъа барынъыз ве
онъа шойле айтынъыз: «Оджа: “Меним вакъыт-саатим

якъынлашты, — дей. — Песах Байрамыны шегиртлеримнен берабер сенинъ эвинъде япаджам”», — деди Иса.

¹⁹ Шегиртлери, Иса оларгъа буюргъаны киби, Песах ашыны азырладылар.

²⁰ Акъшам тюшкенде, Иса он эки шегиртинен софра башына отурды. ²¹ Аш ашагъанда, Иса:

— Сизге догърусыны айтам: сизден биринъиз Мени сатаджакъ, — деди.

²² Шегиртлер пек кедерленип, бир-бири артындан Ондан:

— Рабби, о мен дегильдирим я? — деп сорай башладылар.

²³ О исе, джевап къайтарып:

— Меннен чанакъкъа къолундаки питесини батыргъан адам Мени сатаджакъ. ²⁴ Язылгъаны киби, Инсан Огълу кетейта. Лякин Инсан Огълуны саткъан адамгъа буюк бея оладжакъ! О адам догъмагъан олса, озю ичюн яхшыджа олур эди, — деди.

²⁵ О вакъытта Исагъа хиянетлик япаджакъ Иуда сорады:

— Равви, о мен дегильдирим я?

— Буны сен айтасынъ, — деди Иса.

²⁶ Олар ашап отургъанда, Иса отъ-мекни алды, шукюр этип парчалады ве шегиртлерине берип:

— Алынъыз, ашанъыз. Бу — Меним тенимдир, — деди.

²⁷ Къадени де алып, шукюр этти ве оларгъа узатып:

— Бундан эпинъиз ичинъиз, — деди. ²⁸ — Чюнки бу — Васьет къаны. Бу Меним къаным чокъ адамнынъ

26.26-30

Марк 14.22-26;

Лука 22.15-20.

гуналары багъышланмасы ичюн төкюледжек. ²⁹ Мен сизге шуны айтам: Бабамнынъ Падишалыгъында Мен сизлернен янъы ичимлик ичеджек кунгедже, Мен юзюм мейвасынынъ ичимлигини ичмейджем.

³⁰ Сонъ олар йырлап, Зейтюн дагъы тарафына кеттилер. ³¹ Шу арада Иса шегиртлерине:

— Бу гедже эпинъиз Меним ичюн ёлдан уруладжакъсыз. Чюнки Языда шойле язылгъан:

*«Чобанны урып йыкъсам —
сюрюдеки къойлар да дагъытыладжакъ».*

³² Амма Мен олип тирильген сонъ, сизлер Галилеягъа бармаздан эвель анда барарым, — деди.

³³ Пётр джевап берип Онъа:

— Эгер эписи Сенинъ ичюн ёлдан урулсалар биле, мен ич бир вакъыт ёлдан урулмайджам! — деди.

³⁴ Иса онъа:

— Санъа догърусыны айтам: шу геджеси, хораз къычырмаздан эвель, сен Менден учь кере вазгечеджесинъ, — деди. ³⁵ Пётр Онъа:

— Манъа Сеннен берабер ольмеге керек олса биле, Сенден вазгечмейджем! — деди. Башкъа шегиртлери де шойле дедилер.

³⁶ О вакъытта Иса оларнен Гетсима-ни деген бир ерге бара. О шегиртлерине:

— Мында отурынъыз. Мен барып, дува окъуйым, — дей.

³⁷ О, Озюнен Пётрны ве Зебедайнынъ эки огълуны алды. Исаны дерт ве гъам къаплап алдылар. ³⁸ О, янын-да олгъан адамларгъа:

26.31-35

Марк 14.27-31;

Лука 22.31-34;

Юхан 13.36-38.

26.36-46

Марк 14.32-42;

Лука 22.39-46.

— Джаным ськъылып, олю гъамынен тола. Мында къалынъыз ве Меннен берабер козь-къулакъ олу-нъыз, — деди.

³⁹ Бираз узакълашып, О, ерге йыкъылды ве дува окъуп башлады:

— Бабам! Эгер мумкюн олса, бу азап къадесинден Мени къуртар! Амма Меним истегеним дегиль, Сенинъ истегенинъ олсун, — деди.

⁴⁰ Иса, шегиртлерининъ янына къайтып, оларнынъ юкълагъаныны коръди ве Пётргъа:

— Демек, сизлер Меннен берабер бир саат биле козь-къулакъ оламадынъыз? — деди. ⁴¹ — Сынаван кечмек ичюн, козь-къулакъ олып, дува окъунъыз. Рух джесюр, беден исе такъатсыз!

⁴² Иса экинджи кере барып:

— Бабам! Эгер бу азаплардан Мени къуртармагъа чаре олмаса ве Манъа оны ичмек керек олса, Сенинъ истегинъ эда олсун, — деп дува окъуды.

⁴³ Къайтып кельгенде исе, шегиртлерини кене юкълагъан алда тапты: оларнынъ козьлерини юкъу баскъан.

⁴⁴ Иса оларны къалдырып, кене узакълашты ве шу сёзлерни текрарлап, учюнджи сефер дува окъуды. ⁴⁵ Шундан сонъ Озь шегиртлерининъ янына келип, оларгъа:

— Сиз эп юкълайсынъызмы, раатланасынъызмы? Вакъты-саати кельди: мына, Инсан Огълуны гуналы адамларнынъ къолуна берелер. ⁴⁶ Турунъыз, кетейик! Бакъынъыз, Манъа хиянетлик япкъан адам якъынлашты, — деди.

⁴⁷ Шу анъ, О даа бу сёзлерни айткъанынен, он экиден бири Иуда пейда олды. Иуданен

26.47-56

Марк 14.43-50;

Лука 22.47-53; Юхан 18.3-12.

берабер кылыч ве таякъларнен сиялангъан чокъ адам кельди. Оларны баш руханийлер ве халкънынъ акъса-къаллары ёллагъан.

⁴⁸ Хаин Иуда: «Мен кимни опысем, сизге керек Адам будыр. Оны якъалангъыз», — деп, оларгъа эвельден насыл бельги береджегини айткъан эди.

⁴⁹ Сонъра о, Исанынъ къаршысына кельди ве:
— Мераба, Равви! — деп, Оны опыти. ⁵⁰ Иса исе ондан:

— Достум, сен не ичюн мындасынъ? — деп сорады. О вакъыт адамлар якъынлашып, Исаны якъаладылар.

⁵¹ Шу арада Исанынъ бир шегирти кылычыны чекип, баш руханийнинъ къулуны урып, онынъ къулагъыны кести. ⁵² Лякин Иса онъа:

— Кылычынъны кынына къой! Эр бир кылыч котерген адам кылычтан гъайып оладжакъ. ⁵³ Я да сен, Мен Бабама риджа этип оламам беллейсингъми? О Манъа шу анъ он эки мелек ордусындан чокъ йиберир эди.

⁵⁴ Амма бойле олса, Языларда язылгъаны насыл эда этиледжек? Булар эписи олмакъ керек, — деди.

⁵⁵ Ондан сонъ Иса чокъ адамларгъа:

— Мени якъаламакъ ичюн айдут тутаджакъ киби кылыч ве таякъларнен сияланып кельдингъиз. Мен эр кунъ Алланынъ Сарайында олып, окъута эдим, сизлер исе Мени якъаламадынъыз, — деди. ⁵⁶ — Лякин буларнынъ эписи, Пейгъамберлернинъ Язылары беджерильмеси ичюн, олды.

О вакъытта эписи шегиртлери Исаны къалдырып, къачып кеттилер.

⁵⁷ Исаны якъалагъанлар Оны баш руханий Каяфанынъ алдына кетирдилер. О ерде Къанун оджалары ве акъсакъбаллар топландылар.

26.57-68

Марк 14.53-65;

Лука 22.54-55, 63-71;

Юхан 18.13-14, 19-24.

⁵⁸ Пётр исе Исанынъ пешинден узакътан барып, баш руханийнинъ азбарынадже кельди. Ичериге кирип, бу вакъианынъ сонъуны коръмек ичюн хызметчилернен отурды.

⁵⁹ Баш руханийлер ве бутюн Юксек Шура, Исагъа олюм джезасыны бермек ичюн, Онъа къаршы ялан шаатлыкъ къыдырсалар да, тапып оламадылар. ⁶⁰ Чокъ адам ялан шаатлыкъ этселер де, тапып оламадылар. Сонъунда эки шаат сёзге чыкъып:

⁶¹ — Мына бу адам: «Мен Алланынъ Сарайыны йыкъып, учъ кунде кене къурып олурым», — деди, — дедилер.

⁶² Биринджи баш руханий еринден турып, Исагъа: — Сен не ичюн джевап къайтармайсынъ? Оларнынъ Санъа къаршы шаатларына не айтаджанъ? — деди.

⁶³ Иса индемеди. Баш руханий Онъа: — Тири Алланынъ огюнде Сени емин эттирем, бизлерге айт, Месих, Алланынъ Огълу — Сенсинъми? — деди. ⁶⁴ Иса онъа:

— Озюнь айттынъ. Сизге даа айтам: бундан сонъ
*«Сиз Инсан Огълу, Къудретли Алланынъ
 онъ тарафында отургъаныны
 ве коктеки булутлар устюнде кельгенини
 кореджексиз»*, — деди.

⁶⁵ О вакъытта баш руханий озъ устюнде урбаларыны йырттып:

— Куфюр! Бизлерге башкѡа шаатларнынѡ неге кереги бар? Мына энди О, Аллагѡа куфюр эткенини озьлеринѡиз эшиттинѡиз. ⁶⁶Сизлер не кѡараргѡа кельдинѡиз? — деди. Олар джевап берип:

— Кѡабаатлы ве олюмге ляйыкѡ! — дедилер.

⁶⁷Сонѡ олар Исанынѡ юзюне тюкюрип, Оны урдылар ве котеклеп:

⁶⁸— Эй Месих! Пейгѡамберлигинѡни косьтер, Сени ким ургѡаныны бизге айт! — дедилер.

⁶⁹Пѡтр исе тышта, азбарда отура эди. Бир хызметчи кѡыз онынѡ янына келип:

26.69-75

Марк 14.66-72; Лука 22.56-62;
Юхан 18.15-18, 25-27.

— Сен де галилеялы Исанен берабер эдинѡ де! — деди.

⁷⁰Лякин Пѡтр эписининѡ алдында инкяр этип:

— Сен айткѡан шейни мен бильмейим, — деди.

⁷¹Сонѡ кѡапу тарафкѡа кечкенде, башкѡа бир хызметчи кѡызы да оны корип, этрафтакилерине:

— Бу да назаретли Исанен эди! — деди.

⁷²Пѡтр исе ант этип кене инкяр этти:

— Мен бу адамны танымайым! — деди.

⁷³Бираздан сонѡ шу ерде тургѡанлар келип, Пѡтрѡа: — Керчектен де, олардан бириси оласынѡ, лафынѡдан белли, — дедилер. ⁷⁴Сонѡ Пѡтр, ант этип, сѡз берди: — Алла бойнумны урсун! Мен бу Адамны танымайым! — деди.

Шу анѡ хораз кѡычырды.

⁷⁵О дакѡкѡада Исанынѡ онѡа: «Хораз кѡычырмаздан эвель, сен учь кере Менден вазгечеджесинѡ», — деген сѡзлери Пѡтрнынѡ эсине тюшти. Тышкѡа чыкѡып, о окюр-окюр агѡлады.

¹Саба эрте баш руханийлер ве халкънынъ акъсакъаллары, Исаны ольдюрмек къарарыны чыкъармакъ ичюн, бирлешип топлан-

27.1-2

Марк 15.1;
Лука 23.1-2;
Юхан 18.28-32.

дылар. ²Оны багъладылар ве аким Пилатнынъ* огюне алып бардылар.

³Исаны саткъан Иуда исе, Онынъ олюмге укъом этильгенини билип, пешман этти ве отуз кумюшни баш руханийлер ве акъсакъалларгъа къайтарып:

27.3-10

Фаалиет 1.18-19.

⁴— Мен гуна яптым, къабаатсыз адамны саттым, — деди. Олар исе:

— Бундан бизлерге не? О сенинъ ишинъ! — дедилер.

⁵Иуда исе, акъчаларны Сарайда котерип атты, ве о ерден кетип, озюни асты.

⁶Баш руханийлер акъчаны алып: «Бу парада къан бар, оны хазинеге къоймагъа Къанун рухсет этмей», — дедилер.

⁷Озьара анълашып, бу акъчагъа чет адамлар комюледжек мезарлыкъ ичюн чельмекчининъ тарласыны сатын алдылар. ⁸Шунынъ ичюн о тарла бу кунълерге къадар «Къан Тарласы» деп адлана. ⁹Шунынънен Йирмея пейгъамбернинъ агъзындан айтылгъаны беджерильди:

*«Исраиль огъулары Онъа фият къойгъан
отуз кумюшни алды.*

¹⁰ Алла манъа буюргъан киби,

чельмекчининъ тарласыны сатын алдылар».

* **27.2** Пилат — Понтий Пилат, Еудие ве Самарие виляетлерининъ римли акими.

¹¹Иса исе акимнинъ огюнде турды.

Аким Ондан:

— Сен еудийлернинъ Падишасы ола-
сынъмы? — деп сорады.

— Сен озюнь Манъа «Падиша» дейсинъ, — деди
онъа Иса.

¹²Баш руханийлер ве акъсакъаллар Оны къабаатла-
гъанда, О ич бир шей айтмады. ¹³Пилат Онъа:

— Эшитмейсинъми, Санъа къаршы не къадар шаат-
лыкъ япалар! — деди.

¹⁴Лякин Иса бу лафларгъа бир сёз биле джевап
къайтармады. Аким пек шашты.

¹⁵Эр Песах Байрамында акимнинъ
халкъ истеген бир мабюсны азат эт-

кен адети бар эди. ¹⁶Бу сефер зиндан-
да намлы бир айдут бар эди, онынъ

ады Иса Барабба эди. ¹⁷Халкъ топлангъанда, Пилат
олардан:

— Сизлер кимни азат эткенимни истейсиз? Иса Ба-
раббаны, я да Месих деп адлангъан Исанымы? — деп
сорады.

¹⁸О, олар Исаны пахыллап теслим эткенлерини анъ-
лай эди. ¹⁹Пилат, къады курсюсине отургъанда, апайын-
дан хабер кельди: «О инсафлы адамгъа ич бир шей япма,
чюнки бугунъ мен тюшюмде О ичюн пек азап чектим».

²⁰Амма баш руханийлер ве акъсакъаллар халкъны
къандырдылар, Бараббаны азат этмесини ве Исаны
ольдюриймесини талап эттилер. ²¹Аким олардан:

— Сизлер экисинден къайсы бирини азат эткенимни
истейсиз? — деп сорады.

27.11-14

Марк 15.2-5;

Лука 23.3-5;

Юхан 18.33-38.

27.15-26

Марк 15.6-15;

Лука 23.13-25;

Юхан 18.39—19.16.

— Бараббаны! — деп джевап бердилер.

²² Пилат оларгъа:

— Я Месих деп адлангъан Исанен не япайым? — деди.

— Хачкъа мыхлансын! — деди олар.

²³ — О не яманлыкъ япты? — деп сорады аким. Лякин олар даа зияде багъырып:

— Хачкъа мыхлансын! — дедилер.

²⁴ Пилат ич бир шей ярдым этмегенини, аксине исьян котериледжегини корип:

— Мен бу адамнынъ къаны тѣкюледжегинде къабатлы дегилим. Бу ишни озьлеринъиз бакъынъыз! — деди де, халкънынъ козю огюнде сув кетиртип, эллерини ювды.

²⁵ Бутюн халкъ бунъа джевап берип:

— Онынъ къаны бизим ве балаларымызнынъ башында олсун! — деди.

²⁶ Бундан сонъ Пилат Бараббаны чыкъарып йиберди, Исаны исе къамчылап хачкъа мыхламагъа эмир берди.

²⁷ Сонъ акимнинъ аскерлери Исаны преториягъа* алып бардылар. Онынъ этрафында бутюн арбий болюкни** топладылар.

²⁸ Онынъ урбаларыны чыкъарып, устюне къырмазы тюсю урба*** кийдирдилер. ²⁹ Тикенлерден тадж

27.27-31

Марк 15.16-20;

Юхан 19.2-3.

* **27.27** Претория — укомдар Пилатнынъ яшагъан ве римли аскерлер яткъан ер.

** **27.27** Арбий болюк — къадимий юнанджа «спейра» — «легион»нынъ он пайындан бир пайы, 600 аскер.

*** **27.28** Бунъа ошагъан урбаны тек падишалар кие эдилер.

орип, башына такътылар. Онъ къолуна таякъ берип, Онынъ алдында тиз чёктилер ве:

— Яшасын еудийлернинъ Падишасы! — деп масхара эттилер. ³⁰ Сонъ Онынъ устюне тюкюрп, таякъ алып башына урдылар. ³¹ Масхаралап тойгъан сонъ, устюнден урбаны чыкъарып, Озюнинъ урбаларыны кийдирдилер ве хачкъа мыхламакъ ичюн алып кеттилер.

³² Олар чыкъып кетяйткъанларда, киренели Симон деген бир адамны расткертдилер. Оны Исанынъ хачыны котерип бармагъа меджбур эттилер. ³³ «Къафа Ери» манасыны анълаткъан, Голгофа деген ерге кельдилер. ³⁴ Анда Исагъа ичмек ичюн отъ къарыштырылгъан шарап* бердилер. Иса оны къапып бакъты, амма ичмеге истемеди.

27.32-44

Марк 15.21-32;

Лука 23.26-43;

Юхан 19.17-27.

³⁵ Сонъ Оны хачкъа мыхлап къойдылар. Урбалары ичюн джереп чекип, озъара пайлаштылар ³⁶ ве отурып, Оны къаравуладылар. ³⁷ Онынъ башы тѣпесинде: «Бу — еудийлернинъ Падишасы Иса», — деп, къабаатыны косъ терген языны къойдылар.

³⁸ Исанен даа эки айдутны — бирисини Онынъ онъ тарафында, экинджисини исе сол тарафында хачкъа мыхлап къойдылар. ³⁹ Кечип кетяйткъанлар башларыны саллап, Исагъа куфюр сѣзлер айта эдилер:

⁴⁰ — Эй, Сен, Алланынъ Сарайыны йыкъкъан ве учъ кунъ ичинде къургъан адам! Озюньни Озюнь къртуртурса! Эгер Сен Алланынъ Огълу олсанъ, хачтан тюшсе!

* **27.34 Шарап** — агърыгъа чыдамагъа енгильдже олсун деп, юзюм шарабына адджжы бир илядж къоша эдилер.

⁴¹ Баш руханийлер, Къанун оджалары ве акъсакъаллар да Оны мыскъыллай эдилер:

⁴² — Башкъаларны къуртара эди, Озюни исе къуртарып оламай! О — Исраильнинъ Падишасы! Хачтан тюшюн, о вакъытта биз Онъа инанырмыз! ⁴³ О, Аллагъа ишанды. Эгер Алла Оны истесе, Оны къуртарсын! О: «Мен Алланынъ Огълу олам», — деген!

⁴⁴ Исанен берабер хачкъа мыхлангъан айдутлар да Оны шойле сёге эдилер.

⁴⁵ Уйледен башлап саат учъке къадар бутюн дюнъяны къаранлыкъ басты. ⁴⁶ Саат учълерде Иса къатты сеснен къычырып:

— Эли, Эли, лема савахтани? — деди. Бу сёзлернинъ терджимеси: «Аллам, Аллам! Сен не ичюн Мени къалдырып кеттинъ?» — демектир.

⁴⁷ О ерде тургъанлардан базылары буны эшитип:

— О, Ильясны чагъыра, — дедилер.

⁴⁸ Олардан бириси тез-тез чапып барып, сарувлы сюнгерни экиши шарапкъа батырып, таякъ уджуна илиштирди де, Исагъа узатты. ⁴⁹ Башкъалары исе:

— Токъта бакъайыкъ, Ильяс келип Оны къуртараджакъмы? — дедилер.

⁵⁰ Иса исе даа бир кере къатты сеснен къычырып, сонъки нефесини чыкъарды.

⁵¹ Шу анъ Алла Сарайындаки перде тёпеден ашагъа-дже йыртылып, экиге болюнди. Ер титреди, къаялар ярылды. ⁵² Къабирлер ачылды ве чокъ раметли азизлер тирильди. ⁵³ Олар къабирлеринден чыкъып, Иса тирильген сонъ мукъаддес шеэрге кирдилер ве чокъ адамларгъа корюндилер.

27.45-56

Марк 15.33-41;

Лука 23.44-49;

Юхан 19.28-30.

⁵⁴ Исаны къаравуллагъан юзбашы ве онынъ аскерлери, ер титрегенини ве башкъа вакъиаларны корип, пек къоркътылар ве:

— Акъикъатен О — Алланынъ Огълу экен! — дедилер.

⁵⁵ Анда чокъ къадынлар да узакътан бакъып тура эдилер. Олар, Галилеядан башлап Исанынъ пешинден кетип, Онъа хызмет эткен эдилер. ⁵⁶ Оларнынъ арасында мағдалалы Меръем, Якъупнен Юсуфнынъ анасы Меръем эм де Зебедай огъуларынынъ анасы бар эди.

⁵⁷ Акъшам Ариматея шеэринден олгъан Юсуф адлы бир зенгин адам кельди. О да Исанынъ шегирти эди. ⁵⁸ Пилатнынъ огюне барып, Исанынъ беденини сорады. Пилат бедени онъа берильмесини буюрды. ⁵⁹ Юсуф джесетни алып, темиз кетен безге сарды ⁶⁰ ве озюнинъ къаяда оюлгъан янъы къабринде дефн этти. Къабирнинъ агъзыны балабан бир ташнен къапатып, кетти. ⁶¹ Мағдалалы Меръемнен башкъа Меръем исе къабирнинъ къаршысында отура эдилер.

27.57-61

Марк 15.42-47;

Лука 23.50-56;

Юхан 19.38-42.

⁶² Эртеси куню — раатлыкъ куню — баш руханийлер ве фериселер Пилаткъа кельдилер ве:

⁶³ — Эфендимиз, биз О яланджы даа сагъ олгъанда: «Мен учъ куньден олюлер арасындан турарым», — дегенини хатырладыкъ. ⁶⁴ Шунынъ ичюн сен учюнджи куню кечмегендже Онынъ мезарыны къорумагъа эмир эт. Ёкъсам Онынъ шегиртлери келип джеседини хырыслар да, сонъра халкъкъа: «О олюлер арасындан тирилип турды», — дерлер. Эм бу ялан биринджисинден де бетер олур, — дедилер.

⁶⁵ Пилат оларгъа:

— Сизде сакъчылар бар. Барып, бильгенинъиз киби къабирни къаравуланъыз, — деди.

⁶⁶ Олар барып, къабир ташына муурь бастылар ве къабирни къорумагъа къаравуларны къойдылар.

¹ Раатлыкъ куню кеч-кен сонъ, афтанынъ биринджи кунюнде*, саба танъда магдалалы Ме-

28.1-10

Марк 16.1-8;

Лука 24.1-12;

Юхан 20.1-10.

ръемнен башкъа Меръем къабирни бакъмагъа бардылар. ² Бирден кучлю зельзеле олды. Бу Алланынъ мелеги коктен энди ве къабирнинъ янына барып, ташны четке авдарды ве устуне отурды. ³ Онынъ корюниши яшынъга ошай, урбалары исе къар киби бем-без эди. ⁴ Къобаны къаравулагъан аскерлер къоркъудан къалтырадылар ве ольген киби олдылар. ⁵ Мелек исе къадынларгъа:

— Къоркъманъыз! Хачкъа мыхлангъан Исаны къыдыргъанынъызны билем. ⁶ О бу ерде ёкъ. Сизлерге айткъаны киби, О тирильди. Келинъиз, Раббинъиз яткъан ерини бакъынъыз. ⁷ Энди тез барынъыз да, Онынъ шегиртлерине: «Иса тирильди! О сизлерден эвель Галилеягъа бара. Сиз Оны анда корерсиз», — денъиз. Энди Мен сизлерге эписини айттым, — деди.

⁸ Къадынлар тез-тез къабирден чыкъып, буюк къуванч ве къоркъу иле Онынъ шегиртлерине хабер этмеге чаптылар. ⁹ Апансыздан Исанынъ Озю оларнынъ къаршысына чыкъып:

* **28.1** *Афтанынъ биринджи куню* — раатлыкъ кунюнден сонъ кельген кунъ, шимдики базар куню.

— Мерабанъыз! — деди. Къадынлар Онынъ янына чапып бардылар ве аякъларыны къучакълап, теменна эттилер. ¹⁰ Иса оларгъа:

— Къоркъманъыз! Барып, къардашларыма айтынъыз, Галилеягъа барсынлар. Анда олар Мени корерлер, — деди.

¹¹ Къадынлар ёлда олгъанда, къабирни къоругъан бир къач къаравул барып, баш руханийлерге олгъан шей акъкъында хабер эттилер. ¹² Олар акъсакъалларнен топланып, акъыл таныштылар ве аскерлерге чокъ пара берип:

¹³ — Биз гедже юкълагъан маальде Онынъ шегиртлери келип, джеседини хырсызлап кеттилер, — денъыз, — деп оларны огреттилер. ¹⁴ — Эгер де бу иш акимнинъ къулагъына етсе, бизлер оны ишандырырмыз ве сизлерни белядан къуртарырмыз.

¹⁵ Аскерлер акъчаны алып, баш руханийлер оларны огреткени киби яптылар. Бу хабер еудийлер арасында кенъ даркъалып, бугунъки кунълергедже яшап кельмекте.

¹⁶ Он бир шегирт исе Галилеягъа, Иса оларгъа буюргъан дагъгъа кеттилер.

¹⁷ Олар Исаны корип, Онъа табындылар. Базылары исе шубелендилер. ¹⁸ Иса оларгъа якъынлашып, лафыны башлады:

— Манъа кокте де, ерде де бутюн акимет берильди. ¹⁹⁻²⁰ Шунинъ ичюн барынъыз! Эписи халкълардан адамларны Меним шегиртлерим япынъыз! Оларны Коклердеки Баба, Огъул ве Мукъаддес Рух адынен сувгъа батырып чыкъарынъыз ве Мен сизлерге буюргъан эр шейни тутмагъа оларгъа огретинъыз! Мен исе эр вакъыт, дюньянынъ сонъунадже сизлернен!

28.16-20

Марк 16.14-18;

Лука 24.36-49;

Юхан 20.19-23;

Фаалиет 1.6-8.